

ESZPERANTÓ

**- SZOLGÁLTATÁSOK, - SZERVEZETEK,
- CÍMEK, ADATOK**

Szilvási László

Kivonat az "Összefoglaló Eszperantó Nyelvtan" c. könyvből

BEKÖSZÖNTŐ

Kedves Eszperantista!

Ha Ön tanult már idegen nyelvet, bizonyára tapasztalta, hogy akármilyen jól is beszél Ön az adott nyelvet, tétre menő kérdésekben mindig hátrányos, alárendelt szerepben van a ott nyelvet anyanyelvként beszélővel szemben. Nem véletlen, hogy az eszperantó nemzetközi nyelv egyre újabb és újabb híveket szerez magának, hiszen ez nem csak egyenrangú kommunikációt tesz lehetővé, de nyelvi felépítése, logikussága révén sokkal könnyebb megtanulni, mint más nyelveket.

Sajnos viszont, ha az ember nem gyakorolja, az eszperantót is el lehet felejteni. De erre valószínűleg kicsi az esély, hiszen ha már Ön időt, energiát, pénzt áldozott a nyelv megtanulására, Ön sem akarja, hogy mindez kárba vesszen! Sok módja van a nyelvtudása gyakorlására, hasznosítására, és bízom benne, hogy az eszperantó révén rengeteg élményben, sikerben lesz része.

Ahhoz, hogy a nyelvet sikeresen tudja alkalmazni, ismernie kell a mögötte álló mozgalmat, a célokat, a konkrét lehetőségeket. Ennek segítésére állítottuk össze ezt a kiadványt. Természetesen nincs rá módunk, hogy a lehetőségekről, szolgáltatásokról teljeskörű listát adjunk, kénytelenek vagyunk csak a legfontosabbakra szorítkozni. Az új lehetőségekről az eszperantó sajtóból, az Eventoj-ból folyamatosan tájékozódhat. Célszerű előfizetni...

Az eszperantóul beszélőket a közös nyelv, a közös célért végzett munka sok szála köti össze. A gyakorlatban legtöbbször a tegező forma használatos, így a továbbiakban mi is ezt használjuk.

Ne felejtse el, csak rajtad múlik, milyen sikerélményeid lesznek az eszperantóval kapcsolatban, csak rajtad múlik, hogyan használod ki a sok lehetőséget!

Szilvási László

ALAPISMERETEK

Az eszperantó mögött nem áll saját állam a gazdaságával, szervezeteivel, tőkével – így a nyelv hasznosításáról, terjesztéséről maguknak az eszperantóul beszélőknek kell gondoskodni. Ők, azaz mi foglalkozunk a nyelv ismertté tételével, tanításával, az oktatási eszközök biztosításával, a szolgáltatások működtetésével, az információáramlás biztosításával, a rendezvények / bulik szervezésével – és persze mi magunk veszünk ezeken részt.

Mit tehetsz Te az eszperantóért?

Hogy az eszperantó mennyire sikeres, mennyire ismert, az csak az eszperantistákon, azaz rajtunk (tehát rajtad is) múlik. Ha mindenki csak az országos szervezetek vezetőségére várna, alig-alig történne valami... A városodban, munkahelyeden az eszperantó ismertsége pl. csak Rajtad múlik! Az egyéni eszperantista is (akár a többiekől elszigetelve) nagyon sokat tehet az ügyért, ötleteket a 30. oldalon találsz.

Pénzügyek

Az eszperantó mozgalom non-profit alapon működik, tevékenységünkért általában nem várunk el jövedelmet, hiszen a célunk a nyelv elterjesztése, és a minél szélesebb körű hasznosítása. Ez azt jelenti, hogy a szolgáltatások általában önköltségesek, illetve az esetleges nyereséget a szervezetek fenntartására, a külső és belső reklámra fordítjuk.

A központi szervezetek fenntartásához (helységbérlet, rezsi, alkalmazottak bére, adók, levelezés, reklám, stb.) persze pénz kell, és ezt is nekünk kell előteremteni. Ezek forrásai a tagdíjak, pályázatokon elnyert összegek, cégek támogatásai, az SZJA 1 %-ok illetve a kiadványok, szolgáltatások esetleges nyereségtartalma. Minden szervezetnek önfenntartónak kell lennie, a Kulturális Eszperantó Szövetségnél például elvárjuk, hogy a tagok vagy saját munkájukkal, vagy anyagiakkal támogassák a szervezetet. Az egyedi pénzeszközök

összegyűjtésével és a helyi szervezetek egyes nagyobb projektjeinek finanszírozásával elsősorban az Eszperantó Alapítvány foglalkozik. Ezek sikere is függ tőled!

Nyelvtanítás, nyelvvizsga

Az eszperantó ugyanolyan jogú mint a nemzeti nyelvek. Minden oktatási intézményben a többi nyelvhez hasonlóan tanítható (a tanulók érdeklődésén és képesített tanár jelenlétén kívül már csak az iskolavezetés elhatározása kell), tanítják is az országban órarenden belül vagy szakkörként több általános és középiskolában. Eszperantó tanító/tanárképzés a sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskolán, illetve az Eötvös Lóránd Tudományegyetem, az ELTE eszperantó szakán történik.

Az eszperantó után ugyanúgy fizethető nyelvpótlék, mint más nyelvek esetében. Kérd, igényeld a nyelvpótléket eszperantó nyelvvizsgád után is! A megítélés az adott munkahelytől és munkakörtől függ, de ha nem igényled, biztos, hogy nem fogod kapni...

Nyelvvizsgáztatással a budapesti Idegennyelvi Továbbképző Központ (a "Rigó utca") foglalkozik, a többi nyelvvel teljesen megegyező rendszerben (alap-közép- és felsőfok, akár szakmai anyaggal bővítve is).

Hol használják az eszperantót?

Az eszperantó mozgalmon kívül is sok helyen használják már a nyelvet. Ilyen alkalmazás például a magyar telefonkönyv (a többi idegennyelvű információ között az eszperantó is ott van), 9 országban – nálunk is – a vasúti menetrend is tartalmaz eszperantó tájékoztatót, a Magyar Turisztikai Rt rendszeresen jelentet meg Magyarországról eszperantó nyelvű prospektust (bármely utazási irodában igényelhetsz, ha nincs nekik, kérjenek le egy adagot a Turisztikai Hivataltól), több pénzkidó automata menüjében ott van a nemzetközi nyelv is, több cég jelentet meg prospektust, reklámot eszperantóul (a te munkahelyednek is segítünk ilyet lefordítani, terjeszteni), és több külföldi rádióállomás sugároz eszperantóul is műsort (pl. Bécs, Peking, Varsó, stb., az aktuális listát a frekvenciákkal, időpontokkal a <http://osiek.org/aera/> internetes hálólap címen találod).

Egyébként az eszperantó legalább olyan jól használható, mint a nemzeti nyelvek - csak más módszereket kell alkalmazni. Ha azt várod, hogy a szállodaportás, vagy az étteremben a picér eszperantóul fog kiszolgálni, valószínűleg – egyelőre még – csatlakozni fogsz. A főbb eszperantó szolgáltatások leírását a 12. oldaltól kezdve találod.

Aktuális információk

Az eszperantó világban zajló eseményekről, rendezvényekről, lehetőségekről, pályázatokról, új szolgáltatásokról az eszperantó sajtóból tájékozódhatsz (lásd a 28. oldalon). Minden eszperantistának "illik" legalább egy újságot előfizetnie – a saját érdekében is, mert ez is segíti a nyelvtudás szintentartását...) Javasoljuk, ne csak Te magad fizess elő egy újságra, de a környezetemben lévő új tanulókat is győzd meg erről!

Mindnyájan azért tanultuk a nyelvet, hogy hasznát vegyünk. Feltétlenül menj el legalább 2 eszperantó rendezvényre. Ennek nem csak az az előnye, hogy begyakorlod a nyelvet, de rengeteg személyes ismerőst szerezhetsz – és nagyon jól érezheted magad... (lásd 16. oldal).

Keress egy jó szervezetet!

Magyarországon kb. 20 önálló eszperantó egyesület, és több csoport / klub működik (26. old). Keresd meg azt a "csapatot", amelyik a számodra a legszimpatikusabb, ahol a legjobban érzed magad! 30 éves korig célszerű az Ifjúsági Szövetségbe (is), nyelvtanároknak a pedagógus szervezetbe (is), vasutasoknak a vasutasba is belépni. Ne felejtsd el, hogy egyszerre több szervezetnek is tagja lehetsz! – Ha nem találsz a városodban magadhoz illő társaságot, mi is az akadálya annak, hogy egy új csoportot hozzád létre???

A tankönyvekben lévő leckék megtanulása után elmondhatod magadról, hogy ismered a nyelv alapjait. A ténylegesen használt nyelv megismeréséhez, szókincsed bővítéséhez feltétlenül célszerű majd egy nagyszótár vagy "Plena Ilustrita Vortaro, PIV" (eszperantó értelmező nagyszótár) beszerzése, rendezvényeken történő részvétel, könyvek olvasása, folyóirat előfizetés, eszperantó rádióadások hallgatása rádión vagy interneten), szakmai kapcsolatok kiépítése, és jelentkezés valamelyik helyi, szakmai vagy országos eszperantó szervezetbe.

Egy eszperantó szervezethez történő jelentkezés azért is hasznos, mert az összejövetelek látogatásával, a kapott tájékoztatók segítségével nyelvtudásod szinten tartható. (Sajnos az eszperantó nyelvtudás is kopik, ha az ember sokáig nem használja.) Ne hagyd elveszni a tudás megszerzésébe fektetett pénzét és energiáját!

Két utolsó gyakorlati tanács

E könyv 47. oldalán találsz két verset. Az első közülük a "La vojo" olyan szerepet tölt be az eszperantisták között, mint a magyar irodalomban a "Szózat", legalább ezt az egy verset minden eszperantóul tanulónak illik tudnia...

Amikor ismerőseid, barátaid megtudják, hogy eszperantóul tanulsz, sokszor meg fogják majd kérni, hogy "mondj valamit azon a nyelven"! Javaslom ilyenkor a 47. oldalon található Petőfi verset, vagy annak egy-két versszakát elmondani – anélkül, hogy a lefordítanád annak címét. Ha jól hangsúlyozol, meglepő reakciókban lesz részed...

Szilvási László

A NEMZETKÖZI NYELV KIALAKULÁSA

A múlt század végén a világ kezdett "kinyílni": külföldre már nemcsak az arisztokrácia utazott, de a jómódú polgár is, így egyre többen és egyre gyakrabban találkoztak szembe a soknyelvűség problémájával.

Éppen ezért sokan akartak "nemzetközi nyelvet" alkotni, és összesen több mint 500 ilyen célú próbálkozásról tudunk. Volt ezek között olyan, aki füttyel, mások zenével, megint mások képekkel vagy számokkal akarták a problémát megoldani, és sok műnyelv is született. A legsikeresebb ezek közül a volapük nevű tervezet volt, melyet egy svájci pap, Johann Martin Schleyer alkotott 1878-ban. A volapük eleinte óriási sikert aratott: sok országban az újságok tele voltak ennek dicsőítésével, sok százan sőt ezren kezdték el tanulni a volapüköt, de az hihetetlenül nehéz volt. A lelkesedés addig tartott, amíg meg nem rendezték a harmadik nemzetközi volapük kongresszust, ott ugyanis kiderült, hogy senki, még az alkotója sem tudta azt szótár nélkül használni – ő is inkább németül beszélt. A volapük látványos bukásának két fő oka volt:

- Az egyik a mesterségesen és spontán módon összefabrikált szókészlet (pl. klülik = tiszta, pük = beszéd, fat = apa, vom = nő, asszony, stb).
- A másik maga Schleyer volt, aki minden változtatási jogot fenntartott magának, így nem tudott a nyelv szabadon fejlődni, nem lehetett reformokat végrehajtani.

A volapüknek éppen ellentéte lett az eszperantó, melynek alapjait egy lengyel orvos, Ludwig Zamenhof publikálta 1887-ben. Zamenhof nagyapja nyelvész, apja nyelvtanár volt, ő maga is beszélt 7-8 nyelven. Bialystokban, ahol élt, a német, orosz, zsidó és lengyel közösség állandóan konfliktusban volt egymással, és ez váltotta ki az ötletet, hogy talán egy közös nyelv segítségével jobban megértenék egymást. Zamenhof nagyon jó érzékkel a latin szógyökökhöz nyúlt vissza, és ezt látta el egyszerű, logikus nyelvtannal.

A latin szógyökök miatt tűnik olyan ismerősnek sok eszperantó szó, és innen származik a sajnos elterjedt félreértés, hogy a szókészlet különféle nyelvekből van összeszedve. Az igazság az, hogy a különböző nemzeti nyelvek más-más mértékben merítettek a latinból, és ha ezek a gyökök visszaköszönek, a tájékozatlan ember azt hihetné, hogy ez a szó az angolból, az a franciából, amaz pedig pl. a spanyolból van átvéve, jóllehet legtöbbször a latin volt a kiindulási alap.

Zamenhof olyan logikus szóképzési rendszert állított össze, amely lehetővé teszi, hogy a szótár a töredékére zsugorodjon. Használjuk pl. a "MAL" előképzőt, amely mindennek az ellentétét jelenti. Így elég megtanulni a bela=szép szógyököt, a "malbela" ennek ellentettjét, azaz a csúnyát fogja jelölni. Ugyanígy képezhető az okos-buta, magas-alacsony, barát-ellenség stb. szópárok is. Ilyen elő- és utóképzőből van összesen kb. 40 db, és ezek nagyon nagy mértékben csökkentik a megtanulandó szavak számát.

Sok év munkája után Zamenhof 1887-ben publikálta nyelvtervezetét. Mivel kezdő praktizáló orvos lévén még nem volt pénze, felesége hozományát áldozta az első 1000 könyv kinyomtatására, és tudósokhoz, nyelvészekhez, írókhoz, politikusokhoz történő szétküldésére. Ő nem azt várta, hogy az emberek azonnal megtanulják nyelvtervezetét, hanem azt kérte, hogy töltsék ki a mellékelt ígérvényt, miszerint ha 1 millió másik ember is így nyilatkozik, akkor majd ők is meg fogják tanulni a nyelvet. A könyv elolvasása után azonban egyre másra jöttek a gratuláló, kérdező levelek, és az ígérvények visszaküldése helyett az emberek fellelkesülve elkezdték használni a nyelvet.

A volapük kudarca láttán Zamenhof nem merte saját nevén publikálni az első könyvet, így dr. Esperanto (dr. Reménykedő) álnevet használt, ami végül is rajta maradt a nyelven.

Legyünk tudatában, hogy a zamenhofi eszperantó még nem ugyanaz a nyelv, amit ma beszélünk. Annak idején a nyelvtan összesen 16 szabályból állt (lásd 39. old.), rögzítve volt 947 szó, de ez még nem volt teljesen kész nyelv. A mai eszperantó teljesen kiforrott, élő, a nemzeti nyelvekkel egyenjogú, teljesen kifejlett nyelv, melyeken versek, dalok, regények íródnak, szerelmek szövődnek, és melyet a mindennapi gyakorlatban is teljeskörűen használunk.

MIÉRT KELL MA AZ ESZPERANTÓ?

Az eszperantó születésekor a francia volt az általános világnyelv, az arisztokrácia, a kultúra, a diplomácia nyelve. Ehhez hasonló szerepet tölt ma be az angol, de hatása messze túlmutat a francia egykori eredményein.

Az angol nem véletlenül lett ugyanis széles körben használt nemzetközi nyelv. Mind az orosz, mind a francia, mind a német állam óriási összegeket költ ma is arra, hogy a nyelvét minél szélesebb körben használják, de az amerikai tőkével nehezen veszik fel a versenyt. A nyelv használata ugyanis elsősorban gazdasági és profitcélú kérdés! Ahhoz, hogy egy nyelvet megtanulj, meg kell tanulni a hozzá tartozó kultúrát is, ami közvetve ugyan, de kifejezetten az ottani cégek érdekeit szolgálja. (Ezért tanuljuk oroszból pl. Puskind, Majakovszkijt, Csehovot, az orosz történelmet, németből Goethe-t, Schillert, Thomas Mann-t, angoltól Shakespeare-t, Dickens-t stb, és ezért kell a nyelv tanulása közben a hozzá tartozó nemzet / állam történelmét is megtanulni.)

Az angol nyelv nemzetközi elterjesztése egy jól átgondolt, és nagyon erősen finanszírozott profi marketinges projekt eredménye. A rendszerváltozás (a konkurens orosz nyelv térvesztése) után nem véletlenül lepte el Kelet- Európát sokszáz tanár, hogy szinte ingyen tanítsa a *tanárokat* az angol nyelvre, nem véletlenül voltak olyan olcsók az amerikai tankönyvek, tanfolyamok, filmek. Alapítványok egész sora foglalkozott azzal, hogy tömegesével juttatta ki az értelmiségieket (véleményvezéreket) amerikai tanulmányútra. Az angol és az amerikai állami költségvetés hihetetlen összegeket fordított és fordít ma is arra, hogy a nyelvet elterjessze... – Amikor az angol nyelv már sláger lett Kelet-Európában, jöhetett és jött is az amerikai kultúra (filmek, könyvek, számítógépes játékok), megtelepedtek a tömegfogyasztást kiszolgáló étel-, ital- és szórakoztatóipari cégek, a végén pedig jöttek az amerikai vállalatok, melyek megvették a magyar piacot. Közgazdasági és marketinges szempontból természetes, hogy az amerikai vállalatok nem foglalhatták volna el a mostani pozícióikat, ha a terep kulturális, illetve azt megelőzően nyelvi szempontból nem lett volna így előkészítve. A nyelv terjesztése elsődlegesen gazdasági érdek!

A nemzeti nyelvekkel szemben az eszperantó egyik nép kultúráját sem erőlteti rá a tanulóra, egyik ország gazdaságának sem nyújt segítséget, és nem támogatja a nyelvi-kulturális gyarmatosítást. Ezzel szemben semlegessége révén egyenrangúságot biztosít, és éppen a széleskörű elterjedtségének köszönhetően nemzetközi szemléletre, a másság elfogadására, toleranciára ösztönöz.

Egy idegen nyelvet szinte sosem lehet anyanyelvi szinten megtanulni. Lehet jól tudni, lehet nagyon jól tudni, sőt lehet kiválóan tudni, de egy anyanyelvűvel nagyon-nagyon nehéz felvenni a versenyt. Ha udvarolni, vagy boltban vásárolni

kell, mindegy hogy milyen nyelvet használunk. De tétre menő kérdésekben (mint pl. jogi ügyek, kereskedelmi szerződések, sőt komolyabb szakmai viták) okos ember nem ad a másiknak fölösleges előnyt, és olyan nyelvet választ, melyet mindkettőjüknek tanulniuk kellett. Nem ok nélkül alakult ki a nagyon magas szintű nyelvtudásra a "vitaképes szintű" fogalom...

Azt a sokszáz vagy ezer órát, amit mi az idegennyelv tanulására fordítunk, a "nagy nemzetek" polgárai szakmai ismereteik bővítésére, vagy akár pihenésre fordíthatják. Tulajdonképpen miért is *nekem* kellene megtanulni valaki másnak az anyanyelvét? Miért is nem ő tanulja meg az enyémet? Tulajdonképpen miért is akarok *én előnyt adni* másnak? Vajon alábbvaló volnék én, mint pl. egy német, angol vagy francia anyanyelvű? – Az eszperantó mindenki számára esélyegyenlőséget, sőt nyelvi egyenjogúságot biztosít!

Összefoglalva: célszerű minél több idegen nyelvet megtanulni, egyrészt mert szükség van rá a napi boldoguláshoz, másrészt mert "ahány nyelvet tudsz, annyi embert érsz". De jó tudni és használni az eszperantót is, hiszen – más előnyei mellett – itt egyenjogúnak tudja magát érezni az ember.

MENNYIRE ELTERJEDT AZ ESZPERANTÓ?

Nagyon! Az eszperantó gyakorlatilag *az egész világon* elterjedt. Nemigen lehet találni olyan civilizált települést, ahol eszperantóul tudó ne lenne!

Az, hogy az eszperantó még nem vált olyan *tömegessé*, mint amilyen lehetne, illetve amilyen elvárások vannak vele szemben - annak gazdasági, politikai okai vannak (lásd a "Miért kell ma az eszperantó" fejezetet a 6. oldalon). Az eszperantó mögött nem áll saját állam, saját gazdaság, nagy saját tőke, sőt meg kell harcolnia a nagy nemzetek ellenérdekeltségével. De egyre több nemzetközi fórumon ismerik fel, hogy a többiek jogos szembenállása miatt nem lehet elfogadni egyik nemzeti nyelvet sem az általános nemzetközi nyelv szerepére, erre csak egy semleges nyelvnek lehet esélye (az Európa Unió már most is komoly nyelvi gondokkal küzd, és mi lesz a megoldás, ha új és új államok lépnek be...).

A kb. 25 éves eszperantó pályafutásom során én azt tapasztaltam, hogy az eszperantóval jobban boldogultam, mint az orosz és angol tudásommal. Persze, aki azt várja, hogy a hotelportás, vagy az étteremben a pincér eszperantóul fogja kiszolgálni, az csalatkozni fog. Az eszperantót legalább olyan jól lehet használni, mint más nyelveket – de másképpen, más módszerekkel. A nemzetközi eszperantó mozgalom, az eszperantó szervezetek gondoskodnak a nyelv fennmaradásáról, terjesztéséről, és a nyelvet már megtanultak kiszolgálásáról. Ezekről később lesz részletesebben szó.

ESZPERANTÓ SZERVEZETEK

Mivel "eszperantó ország" nincs, a nyelv fenntartásáról, terjesztéséről, hasznosításáról az eszperantó szervezetek gondoskodnak. Vannak helyi jellegű (pl. vállalati, városi), réteg- (pl. ifjúsági), szakmai- (pl. orvos, vasutas), országos- és nemzetközi szervezetek. Ezek a szervezetek nem tömörítenek mindenkit, hanem csak azokat, akik a nyelv hasznosítása iránt érdeklődnek, illetve maguk is tesznek valamit a nyelv fennmaradásáért, műveléséért.

Nemzetközi szervezetek

Egy adott országban működő helyi-, réteg- és szakmai szervezeteket általában az ún. országos tagszövetségek fogják össze. Ezek munkáját nemzetközi szinten az "Universala Esperanto-Asocio, UEA" (Eszperantó Világszövetség) hangolja össze. Az UEA központi választmányába (Komitato) a tagszervezetek létszámukkal arányosan (de max. 4) képviselőt küldenek, és tagonként kb. 1 NLG tagdíjat fizetnek.

UEA

Az UEA-hoz nemcsak az országos tagszövetségen, de közvetlenül is lehet csatlakozni, mint egyéni tag, mert egy-egy országban még esetleg nincs országos szövetség, vagy mert valami okból nem mindenki akar oda tartozni. Az egyéni tag a központi választmányban (Komitato) ülő képviselői révén ugyanúgy befolyásolni tudja az UEA működését mint a tagszövetségek tagjai, és jogosult különféle kedvezményekre. Kapja például a "Jarlibro"-t (lásd később a 12. oldalon), 30 éves kora alatt a "Kontakto" c. újságot, és jelentős kedvezményt az évente megrendezett világkongresszusok részvételi díjából. Az egyéni tagság természetesen pénzbe kerül (ma, 1999-ben magyaroknak ez 10 euro). A tagszövetségek tagjai csak a helyi országos szervezetnek fizetnek (de nem kapják sem a Jarlibro-t, sem a kedvezményt a kongresszusokon). Az UEA központi irodájának címe: Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ, Rotterdam, Hollandia. E-levelel címe: <uea@inter.nl.net>

TEJO

Az Ifjúsági Eszperantó Világszövetség (Tutmoda Esperantista Junulara Organizo, TEJO) az UEA integráns része, annak az ifjúsági szekciója. Működési felépítése analóg az UEA-val. Lehet az országos ifjúsági szövetségen keresztül csatlakozni hozzá, de lehet egyéni tagságra is jelentkezni. A TEJO-tagság egyúttal UEA-tagságot is jelent, illetve viszont: a

30 éves kor alatti UEA-tagokat tekintjük automatikusan a TEJO tagjainak. A TEJO központi irodája az UEA-központban van: Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ, Rotterdam, Hollandia. E-levél címe: <tejo-officejo@wxs.nl>

Szakmai szervezetek

Az UEA-hoz 30-nál több szakmai szervezet kapcsolódik vagy tagsági, vagy együttműködési formában. Ezek a szakmai szervezetek gondoskodnak az azonos foglalkozásúak regisztrálásáról, az adott területen a szakmai nyelv kifejllesztéséről, szakmai anyagok, kiadványok megjelentetéséről, a szakmán belül a nyelv elterjesztéséről. Mivel a szakmai szervezeteknél általában nincs főfoglalkozású alkalmazott, azok tevékenységének színvonala is változó: egyes szervezetek beérik az azonos érdeklődésűek címregisztrálásával (pl. szövetkezeti mozgalom vagy matematikusok), mások nagyon komoly szakmai tevékenységet is folytatnak (pl. vasutasok, egészségügyiék). Ez persze mindig az adott vezetőség aktivitásától függ. A teljes és éppen aktuális címlistát a Jarlibro-ban lehet megtalálni.

Néhány fontosabb szakmai szervezet címe:

Esperanta Jura Asocio, EJA (Eszperantó Jogász Szövetség): André Ruyschaert, 4 rue Théodore Eberhard, LU-1452 Luxembourg.

Internacia Komerca kaj Ekonomia Fakgrupo, IKEF (Nemzetközi Kereskedelmi és Közgazdász Szakcsoport): Roland Rotsaert, Visspaanstr. 97, BE-8000 Brugge, Belgium. <rotsaert@agoranet.be>

Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj, ILEI (Eszperantista Tanárok Nemzetközi Ligája): Mauro La Torre, Dip. di Scienze dell'Educazione, Terza Università de Roma, Via del Castro Pretorio 20, IT-00185 Roma, Olaszország. <m.latorre@uniroma3.it>

Asocio de Verduloj Esperantistoj, AVE (Természetvédő Eszperantisták Szövetsége): Manfred Westermayer, Kandelstr. 62, DE-79194 Gundelfingen, Németország. <M.Westermayer@3landbox.comlink.apc.org>

Tutmonda Asocio de Konstruistoj Esperantistoj, TAKE (Eszperantista Építészek Világszervezete): rue de Tiefenbach, FR-68920 Wintzenheim, Colmar, Franciaország. <take.ladomo@wanadoo.fr>

Universala Medicina Esperanto-Asocio, UMEA (Orvos-egészségügyiék Nemzetközi Eszperantó Szervezete): S. Yamazoe, 2-11-11 Bunkyo-tyo, Maebasi-si, J-371-0801 Japán.

- Internacia Naturkuraca Asocio**, INA (Nemzetközi Természetgyógyász Szövetség): Kwangmyong 2 dong 50-5ho, Kwangmyong-shi, Kyongki-do, Koreai Köztársaság. <puramo@chollian.net>
- Esperanto-Rok-Asocio**, EUOKKA (Eszperantó Rockzenész Szövetség): FR-31450 Donneville, Francio. <eurokka@club-internet.fr>
- Amikaro de Esperanto en Radio**, AERA ("Az eszperantó rádióadások barátainak társasága"): Bruno Masala, 2 rue des Vignes, FR-57530 Coincy, Franciaország. <bruno@poetic.com>
- Internacia Ligo de Esperantistaj Radioamatoroj**, ILERA (Eszperantista Rádióamatőrök Nemzetközi Társasága): P.f. 7223, DE-15872 Eisenhüttenstadt, Németország. (QRZ vasárnap és hétfőn 12.30 UT, 14.266 MHz)
- Internacia Scienca Asocio Esperantista**, ISAE (Nemzetközi Tudományos Eszperantó Társaság): Rudi Hauger, Ringstrasse 13, CH-8172 Niederglatt, Svájc.
- Monda Turismo**, MT (Nemzetközi Turisztikai Szövetség): M. Sklodowskiej-Curie 10, PL-85094 Bydgoszcz, Lengyelország. <turismo@budg.pdi.net>
- Internacia Fervojista Esperanto-Federacio**, IFEF (Nemzetközi Vasutas Eszperantó Federáció): Ernst Quietensky, Pappenheimgasse 70/3/2/12, AT-1200 Wien, Ausztria.
- Eŭropa Esperanto-Unio**, EEU (Az Európa Unió E-szövetségeit tömörítő szervezet): dr. Umberto Brocatelli, via Giacomo Brodolini 10, IT-00139 Róma, Olaszország.
- Internacia Asocio de Esperantistaj Matematikistoj**, IAdEM (Eszperantista Matematikusok Nemzetközi Szövetsége): Vorderdimbach 11, AT-4371 Dimbach, Ausztria. E-levél: heiligenbrunner@aon.at
- Internacia Naturista Organizo Esperantista**, INOE (Eszperantista Naturisták Nemzetközi Szervezete): Fenyvesi Ervin, Újvidék u. 58, HU-1145 Budapest.
- Esperanta Ŝak-Ligo Internacia**, EŜLI (Nemzetközi Eszperantó Sakk-Liga): dr. Pier Giorgio Soranzo, via Palmanova 18/A, IT-33050 Bagnaria Arsa, UD, Olaszország.
- Esperantlingva Verkista Asocio**, EVA (Eszperantó Írók Szövetsége): Spomenka Štimec, Nova Ves 87, HR-1000 Zágráb, Horvátország. E-levél: eva@esperanto.nu

Akademio de Esperanto, AdE (Eszperantó Akadémia): dr. Renato Corsetti.
Colle Rasto, IT-00036 Palestrina, Olaszország.

Internacia Esperanto-Instituto, IEI (Nemzetközi Eszperantó Intézet):
Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, Nederlando. <cseh@iei.nl>

Helyi szervezetek

Az egyéni eszperantisták klubba, csoportba vagy országos szintű szervezetekbe tömörülhetnek.

- A helyi eszperantó *klubok* főleg a nyelvtudás elmélyítését, az eszperantó kultúra megismerését és élvezetét szolgálják, illetve a "társasági élet" színterei.
- Az eszperantó *csoportok* foglalkoznak a helyi szintű propagandával, reklámmal, a nyelv terjesztésével, rendezvények szervezésével, a PR-tévékenységgel, – vagyis tőlük függ az eszperantó ismertsége és jövője.
- Az országos szintű szervezetek próbálják meg összehangolni az elszigetelten élő egyéni eszperantisták, illetve a csoportok és klubok munkáját, érdekképviselőt látnak el, tartják a kapcsolatot a nemzetközi szervezetekkel, stb.

A *klubok* és a *csoportok* munkája persze sokszor összemosódik, és ma, az internet korában egyre inkább az országos szervezeteknek kell összefogni az egyéni aktív eszperantistákat is, hiszen a kommunikáció ma már nem helyhez kötött.

ESZPERANTÓ SZOLGÁLTATÁSOK

A nyelv gyakorlati használatát – önálló állam nem lévén – az eszperantó szervezetek, illetve azok szolgáltatásai biztosítják. Mivel az eszperantó mozgalom nem profitorientált, ezek a szolgáltatások sokszor ingyenesek, vagy csak önköltségesek. A tényleges lehetőségek listája nagyon széles, a napi sajtó (Eventoj, ret-info, stb.) rendszeresen számol be az új lehetőségekről, itt csak a legfontosabbakat soroljuk fel:

Jarlibro - Évkönyv

Az egyéni UEA és TEJO tagok, valamint az országos tagszervezetek központjai kapják meg a Világszövetség évkönyvét, amely tartalmazza az országos és

nemzetközi szervezetek címeit, elérhetőségét, a vezetőségi tagok adatait, a szakmai szervezetek leírását és címeit, a nemzetközi főbb szolgáltatások leírását és adatait - vagyis mindent, ami az érdemi kapcsolatfelvételhez kellhet. A Jarlibro tartalmazza egyúttal a Delegita Reto (lásd lejjebb) teljes címjegyzékét is. Egyéni UEA-tagnak belépni a magyar főmegbízottnál (lásd 27. old.), TEJO-tagnak jelentkezni a Magyar Ifjúsági Eszperantó Szövetségnél (22. old.) lehet.

Delegita Reto - Szakmai hálózat

Az UEA-Jarlibro tartalmazza a világ minden részéről annak a kb. 2000 főnek a címét, aki vállalja, hogy *szakmai kérdésekben* a hozzá forduló eszperantistáknak ingyen áll a rendelkezésére! Ez az egyik leghasznosabb, és legnépszerűbb szolgáltatás, hiszen valódi hasznot nyújt. A "Delegita Reto" tagjai sorába csak egyéni tagok jelentkezhetnek (2 év tagság után). Ha Te is jelentkezni szeretnél, a nyelv megtanulása után be kell lépni egyéni UEA-tagnak, majd jelentkezni a magyar főmegbízottnál. Az aktuális címet megtudhatod bármelyik magyar eszperantó egyesületnél, megnézheted az interneten, vagy megkérdezheted a Budapesti Eszperantó Háztól: 1675 Bp. pf. 87. (A jelenlegi főmegbízott címe a 27. oldalon található.)

Pasporta Servo - Vendéglátó Hálózat

A Pasporta Servo névvel ellentétben nem útlevelet, hanem ingyenes szállást nyújt a turistáskodó eszperantistáknak. Ez jó az úton lévőknek egyrészt azért, mert megspórolja a szállodaköltséget, másrészt mert családnál lakva lehetősége van belelátni az adott ország lakóinak tényleges életébe, és van egy személyes "helyi kapcsolata". Jó a szállásadónak is, mert egyrészt folyamatosan gyakorolni tudja a nyelvet, másrészt a "helyébe jön a fél világ".

A szolgáltatás NEM kölcsönösségi alapon működik, így az is igénybe veheti, aki nem tud szállást adni másoknak. A "Pasporta Servo" címjegyzéke évenként (néha kétévenként) jelenik meg, eszperantó könyvszolgálatoknál, egyesületeknél, rendezvényeken – és persze a Budapesti Eszperantó Házban szerezhető be, ára kb. 1500 forint.

Ha igénybe akarod venni a vendéglátó szolgáltatást, venedd kell egy címlistát, ráírni a neved (ez névre szóló, és nem továbbadható kiadvány), kiválasztani a várost illetve a címet, és telefonon, levélben, interneten meg kell kérdezni, hogy a tervezett időben tud-e fogadni.

A vendéglátó kikötheti, hogy egyszerre maximum hány vendéget fogad, és támaszthat mindenféle feltételt: pl. nemdohányzókat, vagy csak házaspárokat

fogad, és kikötheti a tartózkodás hosszát is (pl. max. 3 nap). A vendéglátó nem köteles minden igénylőt fogadni, hiszen szívésségből osztja meg lakását. Van, ahol csak helyet tud felajánlani a hálózsáknak, van ahol külön ágyat vagy külön szobát tud biztosítani, de előfordult már komplett lakosztály felajánlása is...

Ha Te is vendéglátó akarsz lenni, kérj a Magyar Ifjúsági Eszperantó Szövetségtől (1675 Budapest pf. 87.) "Pasporta" belépési nyilatkozatot! Jelentkezésed és címed a következő évi kiadványban jelenik meg, amiből persze Te is kapsz egy ingyenes példányt. A szolgáltatás felajánlását évente meg kell újítani, ez biztosítja, hogy a kiadványban szereplő címek mindig aktuálisak legyenek.

Levelezési szolgálatok

Levelezőpartnert többféleképpen találhatsz. Egyik sem megy máról holnapra, és rajtad is múlik, milyen partnert találsz.

- Az egyik lehetőség, hogy az eszperantó újságok (pl. Eventoj) levelezési rovataiból választasz magadnak címet.
- A másik lehetőség, hogy elküldöd a címed valamelyik eszperantó újságnak megjelentetésre. Sok újságnál ezt hirdetésnek tekintik, és pénzt kérnek érte, de persze vannak ingyenes fórumok is (pl. Eventoj). Ennek a megoldásnak az előnye, hogy Te magad formálsz meg a rólad megjelenő szöveget, hátránya, hogy meg kell várni a megjelenést.
- Harmadik lehetőségként írhatasz a "Koresponda Servo Mondskala, KSM" nevű szolgálatnak, megadva saját adataidat, és levelezési címet kérsz megjelölve a kívánt országot, életkort, szakmát stb. Leveledhez mellékelni kell 2 db. nemzetközi postai válaszszelevényt (IRC), amely a nagyobb postahivatalokban szerezhető be. Ára: a mindenkori légiposta levél díja. A levelezési szolgálat címe: *Koresponda Servo Mondskala, B.P. 6, FR-55000 Longeville-en-Barrois, Franciaország.*
- A negyedik lehetőség az Enrike Ellemberg által működtetett internetes levelező szolgálat igénybevétele. Információt, listákat, címeket a <http://members.aol.com/enrike/ekspeto.htm> hálólapon találsz, illetve az enrike@aol.com címen írhatasz neki.

Könyvszolgálatok

Ma már százszámra jelennek meg eszperantó nyelvű könyvek, zenei kazetták, CD-k. Ezek egy része beszerezhető idegennyelvű könyvesboltokban, vagy eszperantó egyesületeknél, vagy helyi szinten egy-egy könyvbizományosnál, de

a teljes választékot 2 fő szolgáltatónál találod:

- Az "UEA-Libroservo" az Eszperantó Világszövetség épületében működik (*Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, Hollandia*). Az országos tagszövetségeknél található, 2-3 évente kiadott katalógusból lehet választani, rendelni postai szállításra. Az újonnan megjelent kiadványokat az "Esperanto de UEA" c. lap havonta folyamatosan közli. Fizethetsz banki úton vagy hitelkártyával is (Eurocard, Mastercard vagy Visa), ez utóbbi esetben a rendeléssel együtt meg kell adnod a kártya számát, lejáratí idejét és alá kell írnod a megrendelést.
- A Flandra Esperanto-Ligo könyvszolgálata (*Frankrijklei 140, BE-2000 Antwerpen, Belgium*) majdnem ilyen nagy. Az aktuális katalógus és a fizetési feltételek megtalálhatók a <http://retbutiko.esperanto.be> címen. A legfrissebb kiadványokról folyamatosan értesítést kapsz, ha feliratkozol a "nova" levelezési listára (a "servilo@fel.esperanto.be" címre küldött levél téma sorába azt kell beírni, hogy "abono nova").
- Az Osztrák Nemzeti Könyvtár kebelén belül működik az egyik legnagyobb eszperantó nyelvű gyűjteménnyel rendelkező Internacia Esperanto-Muzeo, IEM (Nemzetközi Eszperantó Múzeum és Könyvtár), melynek állománya könyvtárközi kölcsönzéssel is elérhető. Ha tudod a mű íróját és címét, menj be a kerületi / városi könyvtárba (ahol egyébként is tag vagy), és kérd meg a helyi könyvtárost, hogy "könyvtárközi kölcsönzéssel" hozassa meg neked Bécsből a kért művet. Az IEM címe: Hofburg, Batthyanystrasse, AT-1010 Wien. E-mail: mayer@grill.onb.ac.at Az interneten található katalógus és keresőprogram címe: http://www.onb.ac.at/online_s/esperanto/espdb.htm
- Budapest VIII. Kenyérmező u. 2. alatt működik a MESZ információs irodája és könyvesboltja. Nyitva hétfőn, szerdán és pénteken 14-18 óra között.
- A Budapesti Eszperantó Háznál utánvétellel megrendelhető könyvek listáját (a 36. oldalon található listánál jóval többet) az interneten találod meg, a <http://www.esperanto.hu/librserv.htm> cím alatt, és a KEA-tagoknak előzetes forintfizetés mellett bármely könyvet, kiadványt behozatunk a nagyobb eszperantó könyvszolgáltatóktól (pl. UEA- vagy Flamand könyvkatalógus)

Fordítói hálózat

Az eszperantó hídszerepét hasznosítja egy fordítási szolgálat: "Internacia Traduk-Reto pere de Esperanto, ITRE". A megrendelő országában ülő ITRE-tag lefordítja a szöveget eszperantóra, faxon vagy interneten elküldi a célországban lévő másik ITRE-tagnak, aki a nemzeti nyelvre fordítja azt, majd

visszaküldi az anyagot a megrendelőnek. Ennek jelentősége nem az angolnál vagy oroszánál, hanem a kis nyelveknél van, hiszen pl. Magyarországon sem olyan könnyű valamit lefordítani pl. kazahra vagy malájra. A szolgáltatás nem ingyenes. Bővebb információ, és bejelentkezés (csak ha tényleg jól tudsz eszperantóul!): *ITRE, Daniel Durand, Les Nids, FR-49190 Saint Aubin de Luigné, Franciaország.* <dan.cdm@wanadoo.fr>

Rendezvénynaptár

Évente több mint 500 eszperantó rendezvény van szerte a világon, köztük réteg- (pl. ifjúsági, nyugdíjas), szakmai- (pl. orvosok, vasutasok, pedagógusok) és turisztikai jellegűek. Ezek vagy konzultációs összejövetelek (kongresszusok, konferenciák) vagy tisztán szórakozást, nyelvgyakorlást szolgáló rendezvények. Legfontosabb közülük fiataloknak az IJK, IJS, IJF, IS (bővebben lásd lejjebb), felnőtteknek az UK. Minden rendezvény nyitott, köztük a kongresszusok is, azaz bárki (Te is) részt vehetsz rajtuk.

- **Universala Kongreso, UK - Eszperantó Világkongresszus.** A legnagyobb eszperantó rendezvény, évente más-más országban, melyen kb. 3-5000 fő vesz részt. Itt ülésezik az UEA központi választmánya, itt tartják üléseiket a szakmai szervezetek (emiat hívjuk kongresszusnak), de ez csak pár száz embert érint. A többi "fesztiválózni" jön, hiszen az UK-nak és az IJK-nak semmi máshoz nem hasonlítható hangulata van. Gyakorlatilag egy kis "eszperantó ország" kel életre egy hétig, ahol minden előadás, koncert, színházi előadás eszperantóul zajlik.
- **Internacia Junulara Kongreso, IJK - Ifjúsági Eszperantó Világkongresszus.** Jellegében a felnőttre hasonlít (a választmányi ülésen 50 ember dolgozik, a többi sokszáz pedig bulizik, fesztiválozik). Ez is minden évben máshol van megrendezve, és sokszor pótolhatatlan élményt nyújt. Ajánlatos mindenkinek legalább 2 alkalommal elmenni az IJK-ra (vagy UK-ra): az első alkalommal megismered a szokásokat, a társaságot, majd a 2. alkalommal tobzódz az élményekben.

A többi rendezvény ezeknél jóval kisebb létszámú. Érdemes feltétlenül tudni még a 3 méltán legismertebb rendezvényről:

- Németországban rendezik meg minden évben december 27. - január 3. között az "Internacia Seminario, IS" nevű rendezvényt. Főleg tinédzserek és huszonévesek látogatják, kb. 300-an. Nagyon jó hangulatú szilveszteri rendezvény.
- Évente a húsvét előtti hetet célszerű Olaszországban tölteni az "Internacia

Junulara Festivalo, IJF" nevű rendezvényen. Nemcsak az olaszosan lezser és tavaszi hangulat miatt, hanem mert ezt a rendezvényt sokszor látogatják a 30-as (rutinosabb) korosztály képviselői is, és az olasz konyha sem megvetendő...

- Az IJK-n kívül a másik híres nyári rendezvény az "Internacia Junulara Semajno, IJS" – Magyarországon! Korosztályi megkötés nélkül lehet résztvenni rajta, és kihasználni a lehetőséget, hogy a helyünkbe jönnek a külföldi eszperantisták. Jelentkezési lap az Ifjúsági Eszperantó Szövetségtől (1675 Bp. pf. 87.) kérhető.

Bár az eszperantó rendezvények általában önköltségesek (nem profitorientáltak), a nyugati árak még így is sok fiatalnak okoznak gondot. Ennek a megoldására vezették be sok ifjúsági rendezvényen az önellátó (memzorga) kategóriát, amikor csak szimbolikus részvételi díjat kell fizetni, a kaját mindenki (otthonról hozott forrásból) maga oldja meg, a szervezők pedig általában gondoskodnak hálósákos alvási lehetőségről, vagy sátorhelyről.

*Teljes eszperantó rendezvénylista:
<http://www.esperanto.hu/kalendar.htm>*

A teljes rendezvénylista – dátumokkal, szervezők címével, stb. – havi bontásban az Eventoj c. újságban található, az egész éves lista pedig a <http://www.esperanto.hu/kalendar.htm> internetes hálólapon tekinthető meg. Ha csak levelező internet kapcsolatod van, a rendezvénylistát normál szövegfórmátumban megkapod e-levelelben, ha küldesz egy (tetszőleges tartalmú) üzenetet a "kalendaro@esperanto.org" címre.

Internet

Az internet elterjedése valóságos áldás az eszperantistáknak, hiszen az eddigi hátrányunk (szétszórva élünk a világ ezer táján) most az előnyünkre fordult. Minden országban, városban, ott vannak a "helyi embereink", és nem gond többé a gyors, operatív kapcsolattartás, a tevékenység összehangolása.

1. Levelezési címtár

A kapcsolatfelvétel megkönnyítését szolgálja az "Internacia Esperanta Retadresaró", amely kb. 2000 e-levelel (ímél) címet tartalmaz. Letölteni a <http://www.esperanto.net/veb/> címről kiindulva lehet. A címjegyzékbe történő felvételre jelentkezni a lido@wx.nl címen Derk Ederveen-nél vagy a <http://www.cs.chalmers.se/~martinw/esperanto/> [aligxo/](http://www.cs.chalmers.se/~martinw/esperanto/aligxo/) hálólapon lehet.

2. Levelezési listák

Több tucat eszperantó témájú levelezési lista működik. (Ez olyan, mint egy egyszerűsített szétküldésű körlevél. Egy adott e-level címre küldött levelet az automata kipostázza mindegyik feliratkozott tagnak.) Az eszperantó témájú levelezési listákat és leírásukat a következő hálólapon találod meg:

<http://users.glo.be/~gi30995/interreto.html#diss>

<http://www.esperanto.net/veb/flavaj-pagxoj.html#dissendlist>

<http://www.egroups.com/group/>

Legismertebb az `esperanto-L@netcom.com` lista, amely a `soc.culture.esperanto` hírcsoportot tükrözi e-levelen keresztül történő elérésre. Feliratkozni az `"esperanto-L-request@netcom.com"` címre küldött `"subscribe esperanto-l <saját cím>"` üzenettel lehet, a listára üzenetet küldeni pedig az `"esperanto-L@netcom.com"` címen keresztül lehet. Ha mégsem kívánsz naponta (!) 30-70 levelet kapni, a bejelentkezéshez hasonló módon tudod megtenni, csak a `"subscribe"` helyett az `"unsubscribe"` szót kell beküldeni. A többi lista forgalma ennél azért kisebb. A legtöbb ilyen lista használata ingyenes, kivéve pl. a `ret-infót` (lásd 19. old.).

A Magyar Ifjúsági Eszperantó Szövetségnek is van saját, nyílt levelezési listája. Feliratkozáshoz a `"hej-l-request@lists.tolna.net"` címre kell `"subscribe"` tartalmú levelet küldeni. Ha gondod van, fordulj a Budapesti Eszperantó Házhoz (`eventoj@esperanto.org`), szívesen segítünk.

3. Hírcsoportok

Bár formailag több is létezik, a legismertebb hírcsoportok a következők:

`soc.culture.esperanto (sce)`

`alt.uu.lang.esperanto.misc (aulem)` és

`alt.talk.esperanto (ate)`

Ezeket a hírcsoportokat (nyílt faliújságokat) a `sce` kivételével csak akkor tudod elérni, ha teljes internet-hozzáféréseid van, tehát pl. Drótpostagalambról vagy Freemail-ról nem!

4. Hálólapok

Sok tízezer eszperantó nyelvű hálólap (web-lap) található az interneten. A tematikus kereséshez 3 címet érdemes megjegyezni:

<http://www.esperanto.hu/>
<http://www.esperanto.org/>
<http://www.esperanto.net/veb/>

Ez utóbbi címen működik a Virtuális Eszperantó Könyvtár, ami mindenféle eszperantó témájú tematikus kereséshez jó kiindulópont!

5. HUN-LIST

A kezdetektől fogva gyűjtjük az elektronikus levélcímmel rendelkező magyar eszperantisták címeit, akik számára rendszeresen (heti 1-2 alkalommal) küldünk eszperantó vonatkozású információt (rendezvények, összejövetelek, pályázatok, új kiadványok, segítségkérések, stb). Ha neked is van e-levél címed, küldj egy üzenetet az "eventoj@esperanto.org" címre, hogy a listára felvehessünk! (Lehetőleg a neveden kívül add meg a címed és szül. éved is, hogy a megfelelő infót küldhessük!) A papíralapú információk kiküldésére egyre kevesebb idő-, energia- és pénz jut, a gyors információkat már ma is főleg ezen a csatornán küldjük szét. Ne felejts el tájékoztatni, ha az e-levél címed megváltozna!

6. RET-INFO

Az eszperantó világban történő eseményekről, új szolgáltatásokról, eszperantó vonatkozású internetes eseményekről, pályázatokról a RET-INFO elektronikus hírszolgálatból lehet a legjobb módon tájékoztatni. Ha bejelentkezel, napi 2-6 üzenetet kapsz a választott kategóriától függően. A ret-info fő előnye a gyorsaságon és az olcsóságon kívül, hogy nem kell végigbogarászni a levelezőlisták és hírcsoportok üzenet-tömegét, az információt már kiválogatva, készen kapod meg.

Bővebb információt a <http://www.esperanto.hu/ret-info.htm> címen találsz, vagy kérd meg közvetlenül a ret-info@esperanto.org címről.

Akadémiai konzultáció

Különleges nyelvi kérdésekben az Eszperantó Akadémia Nyelvi Konzultációs Szolgálatához lehet fordulni véleményért vagy állásfoglalásért. Új fogalmak, szakkifejezések területén az akadémiai bizottság viszonylag gyorsan állást foglal, bonyolult nyelvi problémák megválaszolása azért több időt vesz igénybe. A válasz nem az Akadémia hivatalos állásfoglalása lesz, hanem a konzultációs bizottság véleménye. Az Akadémiai Bizottsághoz csak akkor fordulj, ha problémádra sem tapasztalt eszperantisták, sem semmilyen komoly szakkönyv nem ad

választ. Állásfoglalást a Kozultációs Szolgálat igazgatójának címén lehet kérni: Stefan Maul, Pferseer Str. 15, DE-86150 Augsburg, Németország.
E-levél: maul@newsfactory.net

Személyi kódok az UEA-nál

Az Eszperantó Világszövetség, UEA a központi számítógépében nyilvántartja a volt és jelen egyéni tagokat, illetve azokat, akikkel egyszer már közvetlen kapcsolatba került. Mivel azonos nevűből több is lehet, az azonosításra 4+1 betűs kódokat használ. Ha tehát belépsz egyszer az UEA-ba (TEJO-ba), vagy részt veszel egy ifjúsági vagy felnőtt világtalálkozáson, vagy rendelsz valamit az UEA-tól, neked is lesz ilyen UEA-kódod, amit utána a különféle mozgalmi célú befizetéseknél célszerű használnod.

Eszperantó rádióadások

Eszperantó nyelvű rádióadás fogható rövidhullámon, a műholdas csatornákon és az interneten. Az URH sávban külföldön sugárzó tucatnyi adót nem említjük, hiszen ezeket Magyarországon úgysem lehet hallgatni. Az adások időpontja, frekvenciája időről időre változik, ezeket az eszperantó sajtóból ismerheti meg. Az adott szerkesztőségtől elég egyszer információt kérnie, utána a változásokról automatikusan küldenek tájékoztatót (a borítékra mindig írja rá, hogy "Esperanto-Redakcio").

Az aktuális időpontok, frekvenciák illetve az internetes adások címei mindig megtekinthetők az interneten a <http://osiek.org/aera/> hálólapon.

- Ĉina Radio Internacia: CN-100866 Beijing, Kína
- Pola Radio: Skr. 46, PL-00-977 Warszawa, Lengyelország.
- Radio Aŭstria Internacia - AT-1136 Wien, Ausztria.
- Radio Havano Kubo: Ap. 6240, La Habana, Kuba.
- RAI Internacia: C.P. 320 Centro Corr, IT-00187 Róma, Olaszország
- Radio Vatikana: VA-00193 Citta del Vaticano

A MAGYARORSZÁGI ESZPERANTÓ MOZGALOM

A korábbi központosított felépítéstől eltérően ma Magyarországon több eszperantó szervezet is működik. A valamikori Magyar Eszperantó Szövetség, MESZ a rendszerváltás után elvesztette vagyónának túlnyomó részét (sokszobás székház a Várban, saját nyomda, raktárak, stb), de új irodában továbbra is működik. Önálló egyesületet alapítottak a fiatalok, az eszperantó tanárok, a nagyobb megyei eszperantó tömörülések, és 1991-ben megalakult az egyik legaktívabb új szervezet, a Kulturális Eszperantó Szövetség, KEA is.

Ma kb. 20 önálló egyesület működik Magyarországon. Bár formailag adózási, pénzügyi okok miatt mindegyik önálló, – tevékenységüket sok területen összehangolják, egymást segítik. Az UEA felé a tagszervezeti funkciót továbbra is a MESZ látja el, az ifjúsági világszervezetnek, TEJO-nak pedig a MIESZ (lásd 22. old.) a magyar tagszervezete.

Budapesti Eszperantó Ház

1995 óta működik a budapesti Eszperantó Ház, (1675 Bp. pf. 87. – 1193 Budapest, Leiningen u. 4, tel: 282-88-85) amely ma az országos, sőt a nemzetközi mozgalom egyik központja. A Ház "nyilvános ház", ami azt jelenti, hogy technikai berendezései, számítógépei, adatbázisai, újság- és könyvkészlete minden eszperantistának (*minden munkanap reggeltől estig!*) a rendelkezésére áll, aki az eszperantó mozgalom fenntartásáért, fejlesztéséért tenni akar valamit. Az Eszperantó Házban van a Kulturális és az Ifjúsági Eszperantó Szövetség központja, itt van az Eszperantó Alapítvány székhelye, itt készül többek között a világon leggyakoribb eszperantó folyóirat, az Eventoj, és innen működik az internetes eszperantó hírszolgálat a RET-INFO. (Mellesleg ez a kiadvány is, amit most olvasol, itt készült...)

Kulturális Eszperantó Szövetség, KEA

Az 1991-ben alakult szervezet alapvető célja az eszperantó mozgalom fenntartása, a szolgáltatások működtetésének segítése, a nyelv terjesztése, az egyéni eszperantisták munkájának összehangolása, és nemzetközi szinten az információáramlás segítése. 1992 óta a Lingvo Irodával együtt adjuk ki a leggyakrabban (kéthetente) megjelenő eszperantó hírmagazint, az Eventoj-t, amely több mint 60 ország (!) aktivistáihoz jut el, 1995 óta készül ehhez a magyarországi eseményekkel foglalkozó külön melléklet a Hungaraj Paĝoj, tagjaink dolgozták ki az eszperantó betűkészleteket a számítógépekhez, mi működtetjük a budapesti Eszperantó Házat, a HUN-LIST és RET-INFO szolgáltatásokat (lásd a 19. old.), és nyelvtanfolyamok rendszeres szervezésén

túl oktatási segédeszközök (szótár, nyelvtan, hanganyag, feladatlapok stb.) kiadásával is segítjük az eszperantó oktatását.

A KEA viszonylag kis szervezet, belső (teljes jogú) tagjai között olyan marketingesek, vállalkozók, mérnökök vannak, akik már több éven keresztül bizonyítottak. Pártoló tagja akár Te is lehetsz, belépési nyilatkozatot a 25. oldalon találsz.

Magyar Ifjúsági Eszperantó Szövetség, MIESZ

A MIESZ elsősorban a 30 év alatti fiatalokat tömöríti. Több mint 700 regisztrált tagjával az egyik legnagyobb szervezet, melyet 5-7 fős, két évente választott vezetőség (szervező csapat) fog össze. A tagokat rendszeresen informáljuk az ifjúsági eseményekről, egy-egy nagyobb rendezvényre (IS, IJF, IJK) közös utazásokat szervezünk, segítjük az iskolákban, egyetemeken történő nyelvtanítást, együttműködünk a külföldi társszervezetekkel, csoportcseréket bonyolítunk le, ellátjuk az eszperantista fiatalok érdekképviseletét, – és évente min. két rendezvényt szervezünk:

JER - Junulara Esperanto-Renkonto

Az általában tavasszal rendezett hétvégi összejövetelen belföldi fiatalok találkoznak. Ide célszerű eljőnnie minden új, kezdő (és újrakezdő) eszperantistának, hiszen a munkanyelv magyar. Itt ismerheted meg a magyar szervezőket, itt hallhatod a legfrissebb ifjúsági híreket, választ kaphatsz mindenféle kérdésedre - és persze "buli" közben gyakorolhatod nyelvtudásod.

IJS - Internacia Junulara Semajno

Méltán népszerű nyári nemzetközi eszperantó rendezvény, melyre 10-15 országból jönnek fiatalok. Az egyhetes rendezvény nagyon jó alkalom a nemzetközi közösség megismerésére. Persze egy héten keresztül nem csak eszperantóval foglalkoznak a résztvevők, jut idő kirándulásokra, vetélkedőkre, koncertekre, és minden este (éjszaka) diszkóra is...

A MIESZ a Kulturális Szövetséggel együttműködve dolgozik, irodája a budapesti Eszperantó Házban van. Az ifjúsági szervezetbe belépési nyilatkozatot a 1675 Budapest pf. 87. címről kell kérni.

Magyarországi Eszperantó Szövetség, MESZ

A legrégebbi magyarországi szervezet, 1960-ban alakult meg, és ma is a mozgalmi élet egyik központja. Tagjait évente 1-szer a "Letero" nevű belső hírlevelével tájékoztatja.

A MESZ (címe a 26. oldalon) az UEA magyar tagszervezete, és együttműködik több társadalmi szervezettel, mint a Magyar Nők Szövetsége, a Nemzetek Háza, a Magyar ENSZ Társaság, stb. Az "Európa Unió és a nyelvi kérdés" c. időszaki kiadványával rendszeresen tájékoztatja a parlamenti képviselőket a nyelvi problémáról (és az eszperantótól, mint lehetséges megoldásról...).

A MESZ rendszeresen tart eszperantó tanfolyamokat, szervezi a korábbi folyóiratok cikkbibliográfiáinak elkészítését, szorgalmazza a "Társaság a nyelvek egyenjogúságáért" szervezet létrehozását, és kiadói tevékenységet is folytat (magyar eszperantó középszótár papíron és CD-n, tankönyvek, prospektusok stb.). Ezekhez a kiadványokhoz – sok más eszperantó könyvvel együtt – a MESZ információs és tájékoztató irodájában lehet hozzájutni. (1081 Budapest, Kenyérmező u. 2, nyitva hétfőn, szerdán és pénteken 14-18 óra között, tel: 3334343)

* * *

Magyarországon gyakorlatilag 2 nagy eszperantó központ alakult ki, melyek önállóan dolgoznak, de tevékenységüket sok területen összehangolják. Bár munkamódszereink, értékrendünk és pénzügyi döntéseink jelentősen eltérnek egymástól, ahol tudjuk, segítjük egymást, hiszen sok célunk közös. A Budapesti Eszperantó Ház (KEA és MIESZ) illetve a MESZ-irodája között napi operatív telefon-, fax- és internet kapcsolat van.

Azt a szervezetet erősítsd tagságoddal, amely a Te számodra szimpatikus, de semmi nem gátolja, hogy egyszerre több szervezetnek is tagja legyél...

Eszperantó Alapítvány

Az Eszperantó Alapítvány elsődleges célja, hogy anyagi eszközökkel segítse az eszperantó szervezetek tevékenységét, illetve gyűjtse össze a nyelv terjesztéséhez szükséges kiadások fedezetét. Mivel "eszperantó ország" nincs, ezeket az anyagi eszközöket az eszperantistáknak maguknak kell biztosítani. Az alábbi módon tudod Te is segíteni az Alapítványt:

- A személyi jövedelemadó 1 %-nak ideirányításával. (Adószámunk: 19664761-2-43)
- Alkalmi vagy rendszeres befizetéssel. Alkalmi befizetéshez kérésre szívesen küldünk csekket, rendszeres befizetést a számlavezető bankodnál tett egyszeri megbízással tudsz elindítani (bízd meg a bankot, hogy negyedévente / félévente utaljon át egy kisebb összeget az Alapítvány számlájára: OTP 11718000-20330701). Mivel az alapítvány megkapta a közhasznú minősítést, év végén automatikusan adólevonásra jogosító igazolást küldünk.
- Cégek szponzorálásának szervezésével. Saját céged, munkahelyed, vagy bármelyik cég támogathatja az Eszperantó Alapítványt. Támogatást adhatnak közvetlen átutalással, de készek vagyunk szponzori szerződést is aláírni. A cégek támogatásai a vonatkozó törvényeknek megfelelően szintén elszámolhatók költségként.

Az Alapítvány alapszabálya a <http://www.esperanto.hu/fondajo.htm> hálólapon olvasható, a pénzügyi beszámolót a fenti lapról nyíló csatolt oldalon, illetve a Hungaraj Paĝoj-ban szoktuk megjelentetni.

Az Alapítvány – többek között – az alábbi főbb projekteket támogatta idáig:

- A Budapest Eszperantó Ház felújítása;
- Számítógépek, szkener, modem vásárlása a Budapesti Eszperantó Ház részére;
- Eszperantó akciónapok szervezési és reklámköltségei; eszperantó zászlók készíttetése, csoportok alapítása, vezetőképző szemináriumok finanszírozása;
- "Eszperantó plakátot minden középiskolába" kampány;
- Öntapadó reklámfóliák autók szélvédőjére, eszperantó szórólapok készítése;
- Eszperantó betűkészlet és helyesírásellenőrző kidolgozása a számítógépekhez;
- Internetes hálólapok készítése és fenntartása (<http://www.esperanto.hu/>), a HUN-LIST működtetése;
- Eszperantó bálók szervezése, Zamenhof-szobor a budapesti Eszperantó Parkba;
- Hungaraj Paĝoj megjelentetése, Cseh András emlékkönyv kiadása;
- Kulturális értékek (zenei- filmfelvételek, könyvek stb.) megmentése, archiválása;
- A budapesti központi eszperantó klub beindítása;
- Fizetett reklám újságokban, stb. stb.

LEGYEN ÖN IS

A KULTURÁLIS ESZPERANTÓ SZÖVETSÉG PÁRTOLÓ TAGJA!

Akar Ön is egy sikeres csapat tagja lenni? Tagsági viszonyával segítse Ön is az eszperantó mozgalmat! A Kulturális Eszperantó Szövetség pártoló tagja bárki lehet, aki a célokkal egyetért, az egyesületet munkájával vagy anyagilag támogatja – és felvételét a belső (teljes jogú) tagok közül senki sem ellenzi. A pártoló tagok saját maguk által megállapított mértékű tagdíjat fizetnek, tagsági viszonyukat nem kell évente megújítani – az írásbeli visszavonásig, vagy az esetleges törlésig érvényes. Az egyesület vezetősége a pártoló tagok közül konzultatív tanácsot alakíthat, akikkel a további tevékenységet megvitatják, véleményüket figyelembe veszik. A pártoló tagok is jogosultak az egyesület szolgáltatásaira.

Tagjainkat rendszeresen informáljuk kiadványainkról, szolgáltatásainkról, melyek közül többhöz jelentős kedvezménnyel juthatnak hozzá, illetve rendezvényeinkre történő jelentkezéskor elsőbbséget élveznek. Legyen ön is a mi sikeres csapatunk tagja!

BELÉPÉSI NYILATKOZAT

Alulírott a Kulturális Eszperantó Szövetség pártoló tagja szeretnék lenni. Az egyesület céljait elfogadom, tevékenységét támogatni fogom.

Név: .....

Lakcím (irányítószámmal) .....

.....

Telefon: ..... Elektronikus levélcím: .....

Szül. év.: ..... Foglalkozás, szakképzettség: .....

Munkahely és beosztás: .....

Felajánlások, ötletek, javaslatok: .....

.....

.....

.....

Dátum: ..... Aláírás: .....

A MAGYARORSZÁGI ESZPERANTÓ EGYESÜLETEK CÍMLISTÁJA:

Az eszperantó nyelv gyakorlásához, a helyi ügyekbe történő bekapcsolódáshoz mindenképpen célszerű belépni valamelyik egyesületbe. Semmi nem tiltja, hogy Ön több egyesületnek is tagja legyen! Nézze végig az alábbi címlistát, és keresse meg az Önnek legszimpatikusabbat!

1. Budapesti Eszperantó Ház. A Kulturális Eszperantó Szövetség, az Ifjúsági Eszperantó Szövetség, az Eszperantó Alapítvány közös székhelye, és az EVENTOJ c. nemzetközi hírmagazin szerkesztősége. Címe: 1193 Budapest, Leiningen u. 4. Postacím: 1675 Budapest pf. 87, telefon/fax: 282-88-85, E-levél: eventoj@esperanto.org, internet: <http://www.esperanto.hu/>
  - Kulturális Eszperantó Szövetség, KEA
Címe: 1675 Budapest pf. 87. E-levél: eventoj@esperanto.org,
internet: <http://www.esperanto.hu/kea.htm>
  - Magyar Ifjúsági Eszperantó Szövetség, MIESZ
Címe: 1675 Budapest pf. 87, E-levél: hej@vma.bme.hu,
internet: <http://www.math.bme.hu/~hej>
  - Eszperantó Alapítvány
Címe: 1675 Budapest, pf. 87. E-levél: eventoj@esperanto.org,
internet: <http://www.esperanto.hu/fondajo.htm>
2. Baranya-megyei Eszperantó Egyesület, 7601 Pécs, pf. 2, E-levél: szucs@geod.pmmfk.jpte.hu
3. Békés-megyei Eszperantó Egyesület, 5701 Gyula Pf. 73.
4. Esperanto-societo "Kisalföld", p/a Bagó István, 9801 Győrújbarát, Kert u. 17, E-levél: bago@kern.hu
5. Eszperantó-Tanárok Magyarországi Egyesülete, p/a Németh József, 8531 Ihász, Fő u. 41/5, E-levél: nlalt@konyvtar.c3.hu
6. Észak-Magyarországi Eszperantó Egyesület, 3548 Miskolc, pf. 679.
7. "Juna Koro" Eszperantó Egyesület, 8901 Zalaegerszeg, pf. 263, E-levél: nagy@alpha.dfmk.hu
8. "dr. Kalocsay Kálmán" Baráti Társaság, p/a Csizsár Ada, 1023 Budapest Zsigmond tér 1/B.
9. Kecskemét és Vidéke Eszperantó Egyesület, p/a Vörös László, 6000 Kecskemét, Mária u. 13/A, E-levél: voresp@nexus.hu, internet:

<http://www.esperanto.hu/kecskem.htm>

10. "Kooporativa Stelo" Eszperantó Egyesület, p/a dr. Pál József, 1054 Budapest, Szabadság tér 14.
11. Magyar Vasutas Eszperantó Egyesület, 1378 Budapest, pf. 7.
12. Magyarországi Eszperantó Szövetség, MESZ, 1368 Bp. pf. 193. Tel/fax: 3334343, E-levél: esperantohea@mail.c3.hu, internet: <http://www.c3.hu/~esperantohea/>
13. "Humán Európa - Siker Vonal, PLU" Egyesület, 8901 Zalaegerszeg, pf. 115, E-levél: eszpi.plu@uze.net
14. Skolta Esperanto-Societo, Falus Ottó, 1171 Budapest Eszperantó u. 1.
15. Szolnoki Kulturális Eszperantó Egyesület, p/a Kovács Gyuláné, 5001 Szolnok, Botond u. 6.
16. Vas Megyei Eszperantó Egyesület, 9701 Szombathely, pf. 45, E-levél: smidik@rik.bdtf.hu
17. Vasutas Eszperantisták Miskolci Egyesülete, Halász József, 3529 Miskolc, Műhely u. 14.

Egyéb kapcsolattartási címek:

- UEA-főmegbízott: Ködmön Károlyné, Csokonai u. 13, 2890 Tata II. Tel: (34) 487-951, E-levél: kodmon@mail.matav.hu
- "Eszperantó-2000", Czinki Tibor, 8900 Zalaegerszeg, Csácsi u. 57, E-levél: esperanto2000@esperanto.nu, <http://www.tar.hu/esperanto2000>
- Debreceni Eszperantó Csoport, Papp Tibor, 4031 Debrecen, Trombitás u. 12, E-levél: db@satrax.hu
- Eöry István (KEA), 9023 Győr, Kodály Z. u. 45. fsz. 3. Tel: 96-324451. E-levél: eory@matavnet.hu
- Székesfehérvári Eszperantó Csoport (KEA), p/a Rózsa Antónia, 8000 Székesfehérvár, Széchenyi u. 1, 1/1. tel: 06-22-381299. E-levél: antonia@mail.datatrans.hu
- IFEF magyar tagozata: lásd Magyar Vasutas Eszperantó Egyesület
- ILERA magyarországi képviselője: Matusinka László, 2730 Albertirsa, Győzelem u. 2/3.
- ISAE magyarországi képviselője: Sárközi János, 2600 Vác, pf. 127.

ESZPERANTÓ ÚJSÁGOK

A nemzeti kultúrákhoz analóg módon eszperantóul is léteznek hírekkel foglalkozó újságok, vannak szakmai folyóiratok, szórakoztató magazinok (még erotikus is...), politikai és kulturális periodikák, és persze az interneten is ömlik az információ. Kb. 400 fajta papíralapú újságról van tudomásunk, ebből több mint 100 rendszeresen érkezik az Eszperantó Házba is. Alábbi lista persze csak a legfontosabbakat tartalmazza, és ez is szubjektív válogatás eredménye. Az előfizetéssel kapcsolatban, ha nem adunk meg magyar címet, az adott újság szerkesztőségétől kell információt kérni.

- Esperanto de UEA – Az Eszperantó Világszövetség központi lapja, A/4 formátumú, havonta jelenik meg. Előfizethető a MESZ-nél (1368 Bp. pf. 193). Szerkesztőség: Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ, Rotterdam, Nederlando. E-levél: uea@inter.nl.net
- Eventoj – Nemzetközi hírmagazin, 2-hetente jelenik meg, A/4 formátumban. Profilja: mi történik az eszperantó világban? Külön hangsúly a szakmai alkalmazásra, rendezvényekre. Előfizethető a Bp-i Eszperantó Háznál (1675 Bp. pf. 87.), illetve majdnem mindegyik magyar egyesületnél. A mellékleteként jelenik meg a magyarországi eseményekkel foglalkozó "Hungaraj Paĝoj".
- Monato – Nemzetközi magazin (tudományról, kulturáról, politikáról stb.) Az Eventoj kiegészítő ellenpárjaként mindennel foglalkozik, ami nem az eszperantó mozgalommal kapcsolatos. Olvasmányos, jó nyelvi stílusban írt érdekes cikkek a mindennapi élet dolgairól. Előfizethető a magyar képviselőnél: Kovács Attila, 7600 Pécs, Barackos u. 1, akovacs@cosoft-bt.com Szerkesztőség: Frankrijklei 140, BE-2000 Antwerpen, Belgium. E-levél: monato@fel.esperanto.be
- Scienca Revuo – Nemzetközi tudományos folyóirat, A/5 formátumban, évente 2 szám. Az ISAE (lásd 11. oldal) kiadványa. Nem kötődik 1 konkrét tudományághoz, különféle szakterületekről közöl magas szintű és ismeretterjesztő anyagokat is. Szerkesztőség: Dr. Rudi Hauger, Ringstrasse 13, CH-8172 Niederglatt, Svájc.
- Internacia Pedagogia Revuo, IPR – Az Eszperantó Tanárok Nemzetközi Egyesületének folyóirata. Formátum: A/5, megjelenik évente 4-szer. Előfizethető a szerkesztőnél: Németh József, 8531 Ihász, Fő u. 41/5, E-levél: nlalt@konyvtar.c3.hu
- Juna Amiko – A valamikori "Képes nyelvmester" eszperantó változata iskolások és kezdők számára, az ILEI kiadványa. Előfizethető Molnár

Mónikánál, 9735 Csepreg, Ságvári u. 21.

- Kancerkliniko – Szatirikus, ultraliberális, szabadelvű magazin. A/4 formátumban évente 3 szám. Előfizethető a magyar képviselőnél: Besenyei Anna, 1117 Budapest, Szerémi út 21, IV/20. E-levél: anna.besenyei@siemens.hu

Minden eszperantóul beszélőnek "illik" előfizetni valamelyik újságra. Ez saját érdeke is, hiszen egyrészt – eszperantó ország nem lévén – így tud tájékozódni az aktuális eseményekről, másrészt ez segít a nyelvtudása szinten tartásában, harmadrészt ezzel is hozzájárul a mozgalom fenntartásához.

Az újságok közül elsősorban az *Eventoj* előfizetését javasoljuk. Nem csak azért, mert a gyakorisága ellenére ez az egyik legolcsóbb, hanem mert ez az újság kiemelt figyelmet fordít a nyelv gyakorlati és a szakmai alkalmazhatóságára, az új szolgáltatások és lehetőségek megismertetésére.

Az *Eventoj*-ban – az eszperantó újságok közül egyedülállóan – minden számban külön oldal van szentelve a szakmai alkalmazásnak, külön rovata van a rendezvényeknek, új filmeknek, eszperantó rádióadásoknak, pályázati felhívásoknak, ingyenesen jelenteti meg a nem kereskedelmi jellegű apróhirdetéseket és a levelezni kívánók címeit.

Az *Eventoj* mellékleteként jelenik meg a "Hungaraj paĝoj" (azaz "Magyar Oldalak), amely a magyarországi eszperantó eseményekről számol be.

Az *Eventoj* éves előfizetési díja 2000-ben: 3950 Ft, félévre (augusztus-december): 2000 Ft. Ha év közben fizeted elő az újságot, automatikusan megkapod az addig megjelent számokat is.

Hogyan lehet előfizetni az Eventoj-ra?

- A legközelebbi postán sima piros postautalványon küldd be az előfizetési díjat a szerkesztőség címére: Budapesti Eszperantó Ház, *Eventoj*, 1675 Budapest. pf. 87.
- Bíz meg a bankod, hogy rendszeresen, minden negyedévben utaljon át 1000 forintot a Kulturális Eszperantó Szövetség számlájára (11718000-20324603). Ennek külön előnye, hogy részletekben fizetsz, másrészt hogy a továbbiakban nincs gondod az előfizetéssel. A banki fizetésről ne felejtse el tájékoztatni a kiadót sem (1675 Bp. pf. 87.)
- Levelezőlapon, telefonon, interneten, személyesen stb. jelezd igényed, az előfizetéshez csekket küldünk.

- Az előfizetési díjat befizetheted a legtöbb tanfolyamvezető tanárnál, a helyi eszperantó egyesületnél, vagy valamely eszperantó rendezvényen is.

Minden új előfizetőnek automatikusan küldünk egy apró, eszperantó jellegű ajándékot!

AZ ESZPERANTÓ ISMERTSÉGE TŐLED IS FÜGG!

Mit tehet önmagában egy – akár elszigetelten élő – eszperantista a közös ügyért? Nagyon sokat!

Az eszperantó mögött nem állnak állami intézmények és pénzforrások, így az eszperantó létezése, előnyei ismertetésének feladata az eszperantistákra marad. A tömegkommunikációban történő reklámozást – a nagy költségek miatt – az országos szervezetek, szövetségek végzik (ha van erre a célra fedezetük), de helyi szinten az egyéni eszperantisták is jelentős reklámot tudnak kifejezni.

Az egyéni eszközök *legalább olyan fontosak és hatásosak*, mint a központi reklám, hiszen a környezetekben lévő emberek számára így válik nyilvánvalóvá, hogy az eszperantó él, működik, és nagyon pozitív dolog! Az alábbiakban felsorolunk néhány olyan tevékenységet, melyeket Te is meg tudsz valósítani, csak minimális ráfordítást igényelnek - de nagyon sokat segíthetnek!

Jelvény

Az eszperantóul beszélők egymást a fehér mezőben lévő zöld ötágú csillagot ábrázoló jelvényről ismerik fel (az országos szövetségeknél, könyvszolgálatoknál vagy leginkább az eszperantó rendezvényeken szerezhető be). A jelvény nyilvános helyen történő viselése nemcsak egymás felismerését teszi lehetővé, de a külső érdeklődést is kiváltja. A multinacionális cégek menedzsereinek köszönhetően ma újra divat jelvényt viselni... Többfajta jelvény kapható, válaszd ki azt, amelyik neked is tetszik, és viseld azt! Ne felejtse el, hogy több ruhára több jelvény kell!

Bejárati tábla

Másik egyszerű lehetőség a kapucsengőnél, bejárati ajtónál a névtábla mellé kihelyezett “eszperantó” felirat, vagy kis tábla. Lakótelepeken ez megoldható pl.

a földszinti levélszekrényen is. Ilyen feliratot készíthetsz alkoholos filctollal, vagy öntapadó papírra, vagy akár gravírozathatsz egy elegánsat is. A lényeg, hogy az "eszperantó" szó jelenjen meg a külvilág felé.

Telefonos játékok

Sok rádió és TV-műsorban várják a hallgatók, nézők betelefonálását. Merd kihasználni ezt a lehetőséget, és hozzászólásod közben említsd meg eszperantista mivoltodat, vagy az eszperantót általában - vagy ha lehet, (és a témában tényleg felkészülnék, vitaképesnek érzed magad) tereld a szót valami ezzel kapcsolatos témára (nyelvek egyenjogúsága, stb), de kíváncságműsorban kérhetsz eszperantó nyelvű zenét is! Miért is ne?

Hirdetőablak

Szinte minden munkahelyen és iskolában, egyetemen vannak hirdetőablak. Használd ki a lehetőséget, és tegyél ki tájékoztató anyagot az eszperantóról! Lehetőleg rövid, figyelemfelkeltő és "normális kinézetű" anyagokat készíts, melyeket nem árt időnként cserélni, frissíteni! Egy általános A-3 méretű információs plakátot kérhetsz a Budapesti Eszperantó Háztól (1675 Bp. pf. 87.) is, melyet szabadon fénymásolhatsz, illetve a további információkat igénylők számára esetleg ráírhatod a neved, telefonszámod is. Ne felejtsd el, hogy munkahelyeden, főiskoládon csak Rajtad múlik az eszperantó ismertsége, népszerűsége!

Újsághirdetések

Sokfajta hirdetési újság létezik, több közülük ingyen vagy nagyon olcsón közöl lakossági hirdetéseket. Használd ki a lehetőséget a helyi eszperantó csoport összejövetele időpontjának vagy egy új tanfolyam indításának stb. publikálására – vagy az eszperantó általános reklámozására! (Pl: "Mit kell tudni az eszperantóról?" vagy "Eszperantó levelező nyelvoktatás, kezdő szinttől" vagy: "Ingyenes vendéglátó hálózat eszperantóul beszélőknek" vagy esetleg röviden: "Eszperantó információk" stb. (Ne várj másra, mert ha mindenki a másikra vár...))

– Ha nincs a városodban eszperantó csoport, és Te magad nem tudod még felvállalni a tájékoztatót, megadhatod a mi címünket is: *Kulturális Eszperantó Szövetség, 1675 Bp. pf. 87, tel: 282-88-85.*

Nyelvvizsga a diplomához

A diploma megszerzéséhez az eszperantó nyelvvizsga is felhasználható, de az

egyetemisták, főiskolások nem ismerik a lehetőségeket. Segíts nekik megismerni az eszperantó előnyeit! Ehhez felhasználhatod pl. a főiskolai hirdetőtáblákat, az egyetemi diákújságokat (cikk, reklám, apróhirdetés stb), vagy a konkrét helyi lehetőségeket. Ne felejtsd el: plakátot tudunk küldeni, de Te is készíthetsz! (Ha kell, tanárokat megpróbálunk biztosítani, és jól működik a levelező nyelvoktatásunk is...)

Reklámcsíkok

Számítógéppel ma már könnyen lehet reklámfeliratokat készíteni akár öntapadó papírra, fóliára is. Személyes tárgyaidra, vagy bármely reklámfelületre (*pl. lakossági hirdetőoszlopokra*) Te is készíts ilyen anyagot, vagy segíts a helyi csoport ilyen irányú tevékenységében. (Az Eventoj c. hírmagazin előfizetői részére kérésükre ingyen küldünk az autó szélvédőjére vagy bármely üvegfelületre ragasztható átlátszó reklámfóliát).

Külföldiek, utazások

Ha külföldivel találkozol (személyesen, telefonon vagy külföldi utazásaid során) a közös nyelv keresésekor először próbáld meg az eszperantót használni! Mitől lenne ismert az eszperantó, ha étteremben, szállodában vagy múzeumban Te is "du ju szpik"-kel kezded az ismerkedést? Bár tudjuk, hogy ma még az esély kicsi az igenlő válaszra, de sok kis reklám sokra megy!

Eszperantó változat

Nagyon sok olyan kiadvány, áru fajta van, amely idegen nyelvvel kapcsolatos (többnyelvű szakszótárak, CD-k, beszélő szótárak vagy készülékek, termékismertető katalógusok). Vásárlás vagy csak egyszerű érdeklődés során kérdezz rá az eszperantó verzióra, vagy akár írd egy levelet a kiadónak az eszperantó változat után érdeklődve. Az ilyen érdeklődések jelzik a kiadók, gyártó cégek számára hogy nemcsak az angol, német stb. verzióra van igény! Ne felejtsd el, hogy az érdeklődés nem jelent vásárlási kötelezettséget!

Ha könyvesboltban jársz, valamilyen vásárban vagy látogató, prospektust kapsz, kérdezz rá, hogy az adott termékből létezik-e eszperantó változat is? Ha találnál ilyen terméket, két teendő van:

- Tájékoztatni minket, hogy az adott céget megkereshessük, és segíthessünk a termék széles körben történő megismertetésében (eszperantó újságokon, vagy internetes célcsoportokon keresztül).
- Felhívni a cég figyelmét arra, hogy a Kulturális Eszperantó Szövetség, az Eventoj nemzetközi hírmagazin (kb. 60 országba jut el!), illetve a "ret-info"

internetes hírszolgálat sokat segíthet nekik a termék megismertetésében, keressenek meg minket!

A külvilág, és a cégek nem tudják, hogy működik egy jólszervezett eszperantó mozgalom! Segíts nekik, hogy a termékük ismert legyen – ha már eszperantóra is megcsinálták!

Utcai táblák

Lakóhelyed környékén – ha erre mód van – elhelyezhetsz figyelemfelkeltő, az eszperantót reklámozó táblát pl. kerítésen, házfalon stb. Az ilyen utcai táblák nagyon sok járókelőnek, sofőrnek a tudatába beitatódnak! *(A Budapesti Eszperantó Ház utcáját a környékbeliek csak "Eszperantó utcaként" ismerik, mert a sarkon az utcanév-tábla alatt a kerítésre egy sokkal nagyobb méretű eszperantó tábla van kihelyezve...)*

Jövedelemadó 1 %-a

A személyi jövedelemadó 1 %-át az Eszperantó Alapítványnak ajánld fel, és beszélj rá erre a környezetedben lévőket (pl. munkatársak, szüleid, ismerőseid, stb.) is! Kérj pár száz darab "1 %-os" szórólapot tőlünk, és szánj rá 2-3 órát arra, hogy a környezetedben lévő lakóházak postaládájába bedobáld őket! Neked némi séta – nekünk nagy segítség! Az Eszperantó Alapítvány adószáma: 19664761-2-43.

Többnyelvű feliratok

Egyre több helyen használnak a tájékoztatásra többnyelvű feliratot, mint pl. a múzeumokban, idegenforgalmi irodákban, szállodákban stb. Tedd szóvá, hogy eszperantóul is ki kellene írni a tudnivalókat! Ha hosszabb szövegről van szó, add meg a mi címünket: a fordításban, nyomtatásban szívesen állunk rendelkezésre. (Ha Te fordítasz is, a nyilvánosság elé kerülő szöveget mindig célszerű ellenőriztetned. Nálunk van egy felkészült, önkéntes fordítócsapat...)

- Több cég/intézmény ad ki több nyelven is prospektusokat. Hívd fel a figyelmüket az eszperantóban rejlő nemzetközi lehetőségre, és add meg a címünket a kapcsolatfelvételre!
- Egyre több árucikkhez adnak 10-15 nyelven készült tájékoztatót, hiszen a terméket nemzetközileg terítik. Küldd vissza ezt a tájékoztatót a gyártó marketing igazgatójához, jelezve, hogy az eszperantó hiányzik a nyelvek közül! Ő honnan tudhatná, hogy van erre igény – ha senki nem jelzi felé?

Internet

Ma már az internet olyan szétburjánzó, hogy ezer lehetőséget találsz az eszperantó megismertetésére. Néhány konkrét ötlet:

- A kedvenc hírcsoportodban felvetheted a nyelvi problémákat (az angol nyelv kulturális gyarmatosító szerepe, stb.) vagy adott alkalommal említheted az eszperantót, stb.
- "Tipp" jellegű listára felteheted egy-egy eszperantó szolgáltatásról szóló üzenetedet ("Plena Kalendaro" vagy egy-egy eszperantó rendezvény, könyv stb.)
- Többnyelvű hálólaponknál (web-lapoknál) jelezd az igényt az eszperantó nyelvű változatra is!
- Keresőgépeknél add meg a központi magyar lap URL-címét <http://www.esperanto.hu/magyar1.htm>, illetve valamelyik más, konkrét oldalét (alapítvány: [fondajo.htm](http://www.esperanto.hu/fondajo.htm), tanfolyamok: [oktat.htm](http://www.esperanto.hu/oktat.htm), rendezvények: [kalendar.htm](http://www.esperanto.hu/kalendar.htm), hírszolgálat: [ret-info.htm](http://www.esperanto.hu/ret-info.htm), újság: [eventoj1.htm](http://www.esperanto.hu/eventoj1.htm))
- Ha munkahelyednek vannak hálólapjai (un. web-lapjai), javasold az eszperantó nyelvű változatot is.
- Ha neked is van saját hálólapod (un. web-lapod), mind a magyar, mind az eszperantó kiinduló oldalakra helyezz el egy csatolást (linket) a <http://www.esperanto.hu> címre! (Bővebb infó itt a "[ligoj-hu.htm](http://www.esperanto.hu/ligoj-hu.htm)" oldalon)

Újságcikk-fordítás

Nagyon sokszor jelenik meg érdekes anyag az eszperantó újságokban (pl. *Eventoj*, *Monato*, *Esperanto*, *ret-info*), amely vagy a nyelvi problémával, vagy az eszperantó eredményeivel foglalkozik. Fordítsd le ezeket magyarra, és küldd el különféle újságok szerkesztőségeinek! Még jobb, ha konkrét újságírónak címez a leveled, és ne felejtsd el sosem odaírni, honnan származik a cikk, mi a forrás. Nem biztos, hogy minden fordításod leközlök, de fel tudod vele kelteni az újságíró érdeklődését... Célszerű minden anyag végén megadni az újság + a mi címünket a kapcsolatfelvételhez.

Köszönőlevél, tiltakozás

Ha valahol eszperantó nyelvű szöveget találsz (pl. telefonkönyv, menetrend, termékismertető, stb.) küldj egy köszönőlevelet! Fontos, hogy a kiadó, gyártó érezze azt, hogy észrevették, használják az eszperantó nyelvű változatot.

Ha valahol meg akarják szüntetni az eredményeinket (pl. rádióadás

megszüntetése, utcanév eltörlése, az oktatás betiltása stb.) küldj tiltakozó levelet! Fontos, hogy a döntéshozók tapasztalják, hogy a nemzetközi eszperantó világ odafigyel rájuk!

Kallódó eszperantisták

Ha kiderül egy ismerősödről, hogy beszél eszperantóul, vagy új tanfolyam indul a környezetemben, küldd el nekünk a résztvevők alapadatait (név, cím, internet), hogy rendezvényre invitálhassuk őket, ill. segítsünk nekik kapcsolatot találni a szervezett mozgalommal, szolgáltatásokkal! Ne hagyjuk elveszni a megszerzett nyelvtudást! - További segítséget jelent, ha ezt a lapot lemásolod, és átadod nekik!

Eszperantó Alapítvány

Nagy segítséget jelent az Eszperantó Alapítvány támogatása is. Az 1 %-os lehetőségen túl konkrét befizetésekkel is segíthetsz (kérésre szívesen küldünk csekket), de még jobb, ha megbírod a bankodat, hogy negyedévente vagy félévente rendszeresen utaljon át egy kisebb összeget (számlaszám: 11718000-20330701). Mivel az alapítvány közhasznú, év végén adólevonásra jogosító igazolást küldünk!

Légy büszke, és ezt vállald fel nyilvánosan is!

Az eszperantó létezésének, működésének tudatosítása a nyelvet beszélőkön múlik! Ha mindig mindenki a másokra vagy az országos szervezet vezetőségére vár – nem jutunk előre. Tedd meg azt, amit Te tehetsz meg! Merd nyíltan felvállalni, és légy büszke arra, hogy eszperantóul beszélsz, és a semleges nemzetközi nyelvet beszélők nagy családjába tartozol! A fenti propaganda lehetőségek listája nem teljes, ha tudsz jobbat – csináld azt (is)!

Együtt többre megyünk!

Szilvási László

KÖNYVAJÁNLAT

Az eszperantó tanulásához, gyakorlásához, illetve a nyelv megtanulása után olvasáshoz, zenehallgatáshoz az alábbi kiadványokat ajánljuk a figyelmedbe. Megrendelésed egyszerű levélben vagy telefonon stb. küldd el a Budapesti Eszperantó Házhoz, és mi postán, utánvéttel elküldjük Neked a könyveket. Címünk: 1675 Budapest pf. 87.

Oktatási eszközök

1. ESZPERANTÓ-MAGYAR ÉS MAGYAR-ESZPERANTÓ ZSEBSZÓTÁR – Nyelvenként mintegy 3700 kifejezést tartalmaz. Formátum: A-6, 172 oldal. Ára: 1350 Ft (városi könyvesboltokban 1750 Ft).
2. ÖSSZEFOGLALÓ ESZPERANTÓ NYELVTAN – Egyéni úton tanulók és tanfolyamhallgatók számára készült, a középfokú nyelvvizsgálóhoz szükséges nyelvtani anyagot tartalmazza sok példával, közérthető magyarázatokkal. **Jelenleg a legjobb és legsikeresebb kiadvány!** Bármely tankönyvhöz használható. – A nyelvtani alapelemeknél kívül külön fejezetek foglalkoznak a magyartól eltérő használatú igékkel, az állandó vonzatokkal, és az egyéb nyelvi fogulatokkal kifejezésekkel. Külön fejezetben bemutatja a nemzetközi eszperantó mozgalmat, a szolgáltatásokat, és konkrét címeikkel, adatokkal a nyelv alkalmazási lehetőségeit is. Formátum: A/5, 172 oldal. Ára: 2950 Ft.
3. MAGYAR ESZPERANTÓ NAGYSZÓTÁR – Mintegy 45000 szócikket, ill. 65000 lexikai egységet tartalmaz. A-5 formátum, 835 oldal. Ára: 7500 Ft.
4. ESZPERANTÓ - AZ ÁBÉCÉTŐL A FELSŐFOKIG – Műszaki egyetemisták részére íródott tankönyv, sok szakmai anyaggal. A-5 formátum, 280 oldal. Ára: 2950 Ft.
5. TENDARAJ TAGOJ I-II-III – Nemzetközi eszperantó táborban történő eseményekre és kalandokra, helyzetgyakorlatokra épülő, rajzos nyelvkönyv 10-14 évesek részére. A-4 formátum, könyvenként kb. 80 oldal. A 3 kötet együttes ára: 1800 Ft.
6. FANTAZIAĴOJ KAJ KANTOJ POR INFANOJ – Több mint 50 mondókát, versikét és gyerekdalt (kottával együtt) tartalmazó, rajzos illusztrációkkal bőven ellátott A/4 kiadvány kisgyermek számára. Jon Rommesmo norvég szerző művét az Eszperantó Tanárok Egyesülete adta ki. Ára: 500 Ft.

7. HANGZÓNYELVTAN: ESZPERANTÓ NYELVTAN -1 ÉS -2 – Háttérmagnózáshoz (autóvezetés, mosogatás stb.) készült 2x60 perces magnetofonkazetta a nyelvtani elemek begyakorlásához. Az 1-es kazetta az általános szabályokat, a 2-es kazetta az elöljárókat és képzőket gyakoroltatja be, definícióval és sok példával. Minden tanulónak ajánlott. Ára: 700 Ft/db.
8. HANGANYAG E-3 (PRINCZ) – Princz Oszkár "Eszperantó nyelvkönyv"-éhez készült hanganyag 60 perces magnókazettán. Az olvasmányok feldolgozásán és a gyakorlatokon kívül a kazetta jelentős segítséget ad a helyes kiejtés elsajátításához és a nyelvvizsgálóhoz szükséges hallás utáni szövegértés begyakorlásához. Minden tanulónak ajánlott. Ára: 950 Ft.

Egyéb kiadványok

8. DUDICH ENDRE: ĈU VI KONAS LA TERON? – A geológia tudományának érdekes kérdéseit mutatja be érdekes, ismeretterjesztő szinten. A szakmai alkalmazás, szókincs bővítésének jó eszköze. 16x23 cm-es formátum, kb. 200 oldal sok illusztrációval és táblázattal. Ára: 1500 Ft.
9. RADIOTEKNIKA ARTIKOLARO – 23 rádiótechnikai cikket, kapcsolási rajzokat, 4-nyelvű 450 szavas szakszótárt és mintegy 40 neologizmus definícióját tartalmazó kiadvány. Ára: 950 Ft.
10. RUSTAVELI: KAVALIRO EN TIGRA FELO (Párducbőrös lovag) – A híres grúz nemzeti eposz olvasmányos eszperantó fordítása. Bőrutánzatú kötés, A-4 formátum, 342 oldal, könyvrítkaság. Ára: 2900 Ft.
11. NEMERE ISTVÁN: VIVI ESTAS DANĜERE (Élni életveszélyes) – A népszerű író sikeres regényének eszperantó változata. Olvasmányos stílus, könnyű nyelvezet. A-5 formátum, 160 oldal. Ára: 800 Ft.
12. BERTOLT BRECHT: TRIGROŜA ROMANO (Koldusopera) – 12x19 cm formátum, 374 oldal, keménykötés. Ára: 950 Ft.
13. GÁRDONYI GÉZA: STELOJ DE EGER (Egri csillagok) – Képregény, Benczik Vilmos fordításában. 17x24 cm, 52 oldal, színes borítóval. Tanfolyam közbeni / utáni olvasmánynak nagyon ajánlható. Ára: 450 Ft.
14. PRUS: LA FARAONO (A fáraó) – Képregény Benczik Vilmos adaptálásában. 17x24 cm, 44 oldal, színes borítóval. Tanfolyam közbeni / utáni olvasmánynak nagyon ajánlható. Ára: 450 Ft.

Zenei kazetták, videófilmek

15. DINNYÉS JÓZSEF: AL VENKO! – A hetvenes évek népszerű gitáros-énekesének eszperantó nyelvű zenei kazettája 16 dallal. A 40 perces felvétel

Dinnyés saját dalain kívül ismert eszperantó költők megzenésített verseit tartalmazza. Ára: 1500 Ft.

16. JOMART ÉS NATAŖA: DEBUTO EN EKSTERLANDO – Az eszperantó világban méltán népszerű énekes páros első külföldi útján adott koncertjének felvétele. A ma Svédországban élő párosnak azóta több CD-je is megjelent. Ára: 950 Ft.
17. HÄNDEL: MESIO (Messiás) – A híres szerző híres kórusműve - eszperantóul, Szabó Imre fordításában. A 60 perces kazetta élő koncert felvétele, egyike a nagyon ritka eszperantó nyelvű komolyzenei felvételeknek. Ára: 1500 Ft.
18. VALAHOL EURÓPÁBAN – A híres magyar film eszperantóra szinkronizált videofilm változata. Ára: 3000 Ft.
19. MEFISTO – A híres magyar film eszperantóra szinkronizált videofilm változata. Ára: 3000 Ft.

Előkészületben:

- Eszperantó-magyar és magyar eszperantó kéziszótár

A kb. 18-20.000 szócikket tartalmazó szótár nem csak a mindennapi nyelvhasználathoz szükséges kifejezéseket tartalmazza, de kb. 20 tematikus szószedettel (foglalkozások, állatok, szakmai szószedetek stb.) is segíti a nyelvtanulókat. Várható megjelenés: 2000 szeptembere

- Tesztkönyv és fordítási gyakorlatok

A középfokú nyelvvizsgálóhoz szükséges nyelvtani tesztek, feladatlapokat, fordítási gyakorlatokat közöl, valamint minta- és gyakorlószövegeket közöl a szóbeli nyelvvizsga témaköreihez. Várható megjelenés: 2000 második negyedév

Az aktuális teljes könyv- és árlistát a <http://www.esperanto.hu/librserv.htm> hálólapjainkon találod!

***Válaszd ki a kívánt kiadványt,
és mi postán, utánvétellel elküldjük azt Neked!***

A ZAMENHOFI 16 NYELVTANI SZABÁLY

A következő 16 szabály az eszperantó nyelv megváltoztathatatlan részéhez, az ún. *Fundamento*-hoz tartozik. A [ ] zárójelek között szerzői magyarázat áll.

1. Határozatlan névelő nincs; csak határozott névelő létezik a *la*, mely változatlan minden nemre, esetre és számra.
2. A főnevek végződése *-o*. A többes szám kifejezésére a *-j* végződést kell hozzátenni. Csak két eset létezik: alanyeset és tárgyeset; ez utóbbi az alanyesetből az *-n* végződés hozzáadásával nyerhető. Az egyéb esetek viszonzyszók segítségével fejezhető ki.
3. A melléknév *-a*-val végződik. Esetek és szám mint a főnévnel. A középfok a *pli* szóval fejeződik ki, a felsőfok a *plej*-jel; a középfoknál az *ol* kötőszót használják.
4. A tőszámnevek (nincsenek ragozva): *unu* [1], *du* [2], *tri* [3], *kvar* [4], *kvin* [5], *ses* [6], *sep* [7], *ok* [8], *naŭ* [9], *dek* [10], *cent* [100], *mil* [1000]. A tízesek és a százaskok a számnevek egyszerű egyesítésével jönnek létre. A sorszámnevek előállítására a melléknévi végződés hozzáadásával, a többszörös képzése az *-obl*; a törtszámé az *-on*; a gyűjtőszámé az *-op* utóképzőkkel; az osztószámé a *po* szóval történik. Ezekon felül használatosak lehetnek főnévi és határozói számnevek.
5. Személyes névmások: *mi* [én], *vi* [Ön, te], *li* [ő, férfi], *ŝi* [ő, nő], *ĝi* [tárgy vagy állat], *si* [visszaható]; *ni* [mi], *vi* [Önök, ti], *ili* [ők]; *oni* [határozatlan személyű és számú névmás]; a melléknévi végződés hozzájuk tételével jönnek létre a birtokos névmások. Ragozásuk mint a főneveknél.
6. Az ige nem változik sem személy, sem szám szerint. Az ige alakjai: a jelen idő felveszi az *-as*; a múlt idő az *-is*; a jövő idő az *-os*; a feltételes mód az *-us*; a parancsoló mód az *-u*; a határozatlan mód [= főnévi igenév] az *-i* végződést. Az igenevek (melléknévi vagy határozószói értelemmel): jelen idejű cselekvő *-ant-*; múlt idejű cselekvő *-int-*; jövő idejű cselekvő *-ont-*; jelen idejű szenvedő *-at-*; múlt idejű szenvedő *-it-*; jövő idejű szenvedő *-ot-*. A szenvedő szerkezet minden alakja az *esti* ige megfelelő alakjának és a szükséges ige szenvedő melléknévi alakjának segítségével fejeződik ki; a viszonzó a szenvedő szerkezetnél *de*.
7. A határozószók *-e*-vel végződnek; az összehasonlítás fokai mint a mellékeveknél.
8. Minden viszonzó alanyesetet kíván.
9. Minden szó úgy olvasandó, ahogyan írva van.
10. A hangsúly mindenkor az utolsó előtti szótagon van.

11. Összetett szavak létrehozása a szavak egyszerű egyesítésével történik (a fő szó áll a végen); a nyelvtani végződések is önálló szavaknak tekintendők.
12. Más tagadó szó esetén a *ne* [tagadó]szót el kell hagyni.
13. Irány mutatósára a szavak a tárgyeset végződését kapják.
14. Minden viszonyzóknak meghatározott és állandó jelentése van; de ha viszonyzót kell használnunk és a közvetlen értelem nem mutatja, hogy milyen viszonyzót kell venni, akkor a *je* viszonyzó használatos, amelynek önálló jelentése nincs. A *je* viszonyzó helyett tárgyesetet használhatunk viszonyzó nélkül.
15. Az úgynevezett idegen szavak, azaz azok, amelyeket a nyelvek többsége egy forrásból vett, változtatás nélkül használatosak az eszperantóban, de ennek a nyelvnek a helyesírása szerint; azonban az egy tőből származó különböző szavak esetében jobb csak az alapszót használni változtatás nélkül és a többet ebből az eszperantó nyelv szabályai szerint képezni.
16. A főnév és a névelő utolsó magánhangzója elhagyható és azt hiányjel helyettesíti.

Az első eszperantó világkongresszus 1905-ben, Franciaországban, Bolougne Sur Mer nevű városban zajlott. Ezen a kongresszuson mondott le Zamenhof minden szerzői jogáról, itt fogadták el az eszperantó mozgalom jelképeinek a zöld ötágú csillagot és a zöld zászlót (benne fehér téglalapban a zöld csillag), itt alapították a Nyelvészeti Bizottságot (a későbbi Eszperantó Akadémia elődjét), és rögzítették a nyelv megváltozhatatlan magját, az ún. "fundamentumot". Ez a "Fundamentum" az 1887-ben kiadott 1. könyvből, az 1905-ben kiadott "Hivatalos Szavak Jegyzékéből" és a Zamenhof által szerkesztett "Nyelvi Gyakorlatok" fejezetekből áll. Érdemes megismerkedni a "Fundamentum" előszavával:

L.L. Zamenhof

AZ ESZPERANTÓ FUNDAMENTUMA

(Fundamento de Esperanto)

Előszó

Ahhoz, hogy a nemzetközi nyelv jól és szabályosan fejlődhessen és teljes bizonyossága legyen, hogy sohasem esik szét [dialektusokra], továbbá hogy jövődő barátainak valamilyen könnyelmű lépése nem fogja megsemmisíteni korábbi barátainak munkáját, mindenek előtt egy feltétel a legszükségesebb: a nyelv egy világosan meghatározott, sohasem érinthető és sohasem változtatható **Fundamentumának** létezése. Amikor majd nyelvünket hivatalosan elfogadták a legfontosabb országok *kormányai* és ezek a kormányok külön *törvényvel* garantálják az eszperantó teljesen biztos létét és használatát, továbbá minden egyéni szeszély vagy vitatás elleni teljes védelmét, akkor egy, az említett kormányok által egyetértésben választott tekintélyes bizottságnak joga lesz a nyelv Fundamentumán egyszer s mindenkorra egy $\square$ ben végrehajtani minden megk $\square$ vánt változtatást, *ha* ilyen változtatások szükségesnek mutatkoznak; de *mindaddig* az eszperantó fundamentumának a legszigorúbban tökéletesen változatlanul kell maradnia, mivel fundamentumunk szigorú érinthetlensége az eddigi előrehaladásunk legfontosabb oka és jövőbeli szabályos és békés fejlődésünk legfontosabb feltétele. *Egyetlen személynek és egyetlen társaságnak sem lehet joga, hogy fundamentumunkon önkényesen hajtson végre bármilyen, akár legcsekélyebb változtatást is.* Ezt a nagyon fontos alapelvet az eszperantistáknak mindig jól észben kell tartaniuk és ennek az alapelvnek az érintése elleni energikus harcra mindig készen kell lenniük, mert az a pillanat,

amikor hozzányúlnánk ehhez az alapelvhez, a halálunk kezdete lenne.

Minden eszperantista hallgatólagos egyetértése nyomán már hosszú idő óta a következő három mű tekintetik az eszperantó fundamentumának: 1.) A 16 szabályú *Nyelvtan*¹; 2) az *Egyetemes szótár*²; 3) a *Gyakorlatok*³. Ezt a három művet az eszperantó szerzője mindig *törvényeknek* tekintette a maga számára, és gyakori kísértések és csábítások ellenére sem engedte meg magának soha (legalább is *tudatosan*) a legcsekélyebb vétket sem ezek ellen a törvények ellen; és reméli, hogy ügyünk érdekében minden más eszperantista is mindig úgy fogja tekinteni ezt a három művet mint az eszperantó egyedüli törvényes és érinthetetlen fundamentumát.

Ahhoz, hogy valamely ország erős és dicső legyen és egészségesen tudjon fejlődni, minden egyes polgárának tudnia kell, hogy ő sohasem fog függni egy vagy más személynek a szeszélyeitől, hanem csak országa világos és teljesen meghatározott alapvető *törvényeit* kell megtartania, amelyek egyaránt kötelezők a vezetőkre és a vezetettekre, és amelyekben senkinek sincs joga bármilyen változtatást vagy kiegészítést önkényesen személyes tetszés szerint eszközölni. Ugyanúgy, hogy a mi ügyünk jól haladjon, minden egyes eszperantistának teljesen bizonyosnak kell lennie abban, hogy az ő számára sohasem valamilyen *személy*, hanem valamilyen jól meghatározott *mű* lesz a törvényadó. Ezért, hogy véget vessen minden ellenértelmezésnek és viszálynak, és hogy minden eszperantista teljesen világosan tudja, mit kell mindenben követnie, az eszperantó szerzője elhatározta, hogy most egyetlen könyv formájában adja ki azt a három művet, amely minden eszperantista hallgatólagos megegyezése alapján már régóta az eszperantó fundamentumává vált, és kéri, hogy az összes eszperantisták tekintete ne órá, hanem mindig *erre a könyvre* irányuljon. Mindaddig, amíg valamilyen mindenki előtt tekintéllyel bíró és megtámadhatatlan intézmény másképp nem határoz, minden, ami ebben a könyvben van, mindenki számára kötelezőnek tekintendő; [viszont] rossznak tekintendő minden, ami ellentétben van ezzel a könyvvel, még ha magának az eszperantó szerzőjének a tollából származna is. Csupán „Az eszperantó fundamentuma”⁴ című könyvben publikált fentnevezett három mű tekintendő hivatalosnak; minden más, amit ítam vagy írni fogok, tanácsolok, javítok, helyeslek stb., csupán *magántermészetű* művek, amelyeket az eszperantisták – ha ügyünk egységessége érdekében ezt hasznosnak találják – *mintának*, de nem *kötelezőnek* tekinthetnek.

---

¹ Gramatiko

² Universala Vortaro

³ Ekzercaro

⁴ Fundamento de Esperanto

Mivel fundamentum jellegűek, az ebben a könyvben újra kinyomtatott három műnek mindenképp előtt *érinthatetlennek* kell lennie. Ezért az olvasók ne csodálkozzanak, hogy ebben a könyvben különböző szavak nemzeti [nyelvű] fordításában (különösen az angol részben) teljesen kijavíthatatlanul találják ugyanazokat a hibákat, amelyek az „Egyetemes szótár” első kiadásában voltak találhatóak. Csak a *sajtóhibák* kijavítását engedtem meg magamnak; de ha valamelyik szó tévesen vagy ügyetlenül volt lefordítva, azt ebben a könyvben teljesen változatlanul hagytam; mivel ha javítani akartam volna, ez már változtatás lett volna, ami viszálykodást okozhatna és ami egy fundamentális műben nem tűrhető el. *A fundamentumnak szigorúan érinthatetlennek kell maradnia még hibáival együtt is.* Az egyik vagy másik szó nemzeti [nyelvű] fordításának téves volta nem jelent nagy szerencsétlenséget, mivel, összehasonlítva a szövegkörnyezet különböző nyelvű fordításait, könnyen kitalálható a szó valódi értelme; viszont összehasonlíthatatlanul nagyobb veszélyt jelentene valamilyen szó fordításának a megváltoztatása, mivel, elvesztvén a szigorú érinthatatlanságot, a mű elvesztené a rendíthatetlen fundamentalitás rendkívül szükséges jellegét, a használó pedig, az egyik kiadásban más szót találván, mint a másikban, nem volna biztos abban, hogy holnap nem csinálok valamilyen más változtatást, és elvesztené a bizalmát és [megszüntetné] a támogatását. Mindenkinek, aki valamilyen nem jó kifejezést mutat nekem a Fundamentális könyvben, nyugodtan fogom válaszolni: „igen, ez hiba, de érinthatetlennek kell maradnia, mivel a fundamentális dokumentumhoz tartozik, amelyben senkinek sincs joga bármilyen változtatást tenni.”

„Az eszperantó fundamentumát”-t egyáltalán nem szabad az eszperantó legjobb nyelvkönyvének és szótárának tekinteni. Ó nem! Aki *tökéletes* *teni* akarja magát az eszperantóban, annak azokat a különféle, *sokkal jobb* és *terjedelmesebb* tankönyveket és szótárakat ajánlom, amelyeket leghozzáértőbb barátaink adtak ki külön minden nemzet számára, és amelyek közül a legfontosabbakat nagyon jól és gondosan adták ki, az én személyes ellenőrzésemmel és közreműködésemmel. De *Az eszperantó fundamentuma* állandó *vezérdokumentum*ként ott kell, hogy legyen minden egyes jó eszperantista kezében, hogy azt jól megtanulja és gyakori beletekintéssel állandóan emlékeztesse magát arra, hogy nyelvünkben mi a hivatalos és érinthatetlen, azért, hogy a *hivatalos* szavakat és szabályokat, amelyeknek benne kell lenniük az eszperantó minden tankönyvében, mindig jól meg tudja különböztetni az *egyéni*leg ajánlott szavaktól és szabályoktól, amelyeket esetleg nem minden eszperantista ismer, vagy esetleg nem mindegyikük helyesel. *Az eszperantó fundamentuma* ott kell, hogy legyen minden egyes eszperantista kezében mint állandó ellenőrző eszköz, amely megvédi őt attól, hogy letérjen az egység útjáról.

Azt mondtam, hogy nyelvünk fundamentumának tökéletesen érinthetetlennek kell lennie, még ha úgy tünne is nekünk, hogy ez vagy az a pont kétségtelenül hibás. Ez azt a gondolatot ébreszthetné, hogy nyelvünk mindig merev marad és sohasem fog kifejlődni... Ó nem! A fundamentum szigorú érinthetlensége ellenére nyelvünknek megvan minden lehetősége nemcsak arra, hogy állandóan gazdagodjon, hanem hogy még állandóan *jobbá váljon és tökéletesedjen* is; a fundamentum érinthetlensége csupán azt fogja nekünk folyamatosan biztosítani, hogy ez a tökéletesedés ne önkényes, csatazajos és romba döntő *töréssel-zúzással* és *változtatgatással*, ne az eddigi irodalmunk megsemmisítésével vagy használhatatlanná tételével menjen végbe, hanem *természetes*, zűrzavar és veszély nélküli módon. Részletesebben fogok erről beszélni a boulognei kongresszuson; most csak néhány szót szólok erről, hogy véleményem ne tűnjön túlságosan ellentmondásosnak:

1) *Gazdagítani* a nyelvet új szavakkal már most is lehet, olyan személyekkel tanácskozva meg [azokat], akik nyelvünkkel kapcsolatban a legnagyobb tekintéllyel rendelkeznek, és ügyelve arra, hogy ezeket a szavakat mindenki ugyanabban a formában használja; de ezek a szavak csak ajánlhatók, nem pedig erőltethetők; csak az *irodalomban* szabad őket használni; *ismeretlen* személyekkel való levelezésben azonban jó törekedni csak a Fundamentumból való szavak használatára, mert csak ilyen szavakról tudhatjuk biztosan, hogy *címzettünk* ezeket feltétlenül megtalálja a szótárában. Csak valamikor később, amikor az új szavak legnagyobb része már teljesen éretté vált, fogja valamilyen illetékes intézmény bevezetni őket a *hivatalos* szótárba „*A fundamentum kiegészítése*” cím alatt.

2) Ha valamilyen illetékes központi intézmény majd úgy találja, hogy nyelvünkben ez vagy az a szó, vagy szabály *túlságosan tökéletlen*, nem lesz szabad *eltávolítani* vagy *megváltoztatni* az említett alakot, de javasolhat új alakot, amelynek a régi alakkal *párhuzamos* használatát fogja ajánlani. Idővel az új alak apránként ki fogja szorítani a régi alakot, amely *archaizmussá* válik, ahogy ezt minden természetes nyelvben látjuk. De ezek az archaizmusok, mivel a *fundamentum* részét képezik, sohasem lesznek elvetve, hanem az új alakokkal együtt minden nyelvkönyvben és szótárban [továbbra is] ki lesznek nyomtatva, és ily módon meglesz a bizonyosságunk, hogy az eszperantó egységessége még a legnagyobb fokú tökéletesedésnél sem lesz soha megtörve és egyetlen, még a legkorábbi időkből származó eszperantó mű sem fogja valaha is elveszíteni az értékét és érthetőségét a jövő nemzedékek számára.

Megmutattam *elvileg*, hogy a Fundamentum szigorú érinthetlensége hogyan fogja mindig őrizni nyelvünk egységét, ugyanakkor nem gátolva a nyelvnek nem csupán a gazdagodását, hanem még állandó *tökéletesedését* sem.

A *gyakorlatban* azonban (már sokszor megtárgyalt okok miatt) természetesen *nagyon óvatosnak* kell lennünk a nyelv mindenféle „tökéletesítésével”: a) ezt nem könnyelműen, hanem csak tényleges *szükség* esetén szabad csinálnunk; [és] b) ezt (érett megfontolás után) nem egyes személyek csinálhatják, hanem csak valamilyen központi intézmény, amely vitathatatlan tekintélyű az egész eszperantó társadalom előtt.

A következő szavakkal fejezem tehát be:

1. ügyünk egysége érdekében minden egyes jó eszperantistának mindenképp előtt jól kell ismernie nyelvünk *fundamentumát*;

2. nyelvünk fundamentumának örökre *érinthetetlennek* kell maradnia;

3. addig az időpontig, amikor illetékes központi intézmény majd elhatározza az eddigi fundamentum *kibővítését* (sohasem a *megváltoztatását!*) új szavak vagy szabályok hivatalossá tételével, [addig] minden jó, ami nem található meg „Az eszperantó fundamentumá”-ban, nem kötelezőnek, hanem csak *ajánlott*nak tekintendő.

Azok a gondolatok, amelyeket a fentiekben Az eszperantó fundamentumáról kifejtettem, jelenleg csupán az én *magánvéleményemet* jelentik. Törvényerőre csak az esetben emelkednek, ha elfogadta őket az eszperantisták első nemzetközi kongresszusa, amely elé ez a mű, előszavával együtt, be lesz terjesztve.

L. Zamenhof
Varsó, 1905. július.
(*Fordította: Haszpra Ottó, 1996*)

ZAMENHOF KONGRESSZUSI BESZÉDE

A következő beszédrészlet az 1905-ös első eszperantó kongresszuson hangzott el.

“Estimataj sinjorinoj kaj sinjoroj!

Mi salutas vin, karaj samideanoj, fratoj kaj fratinoj el la granda tutmonda homa familio, kiuj kunvenis el landoj proksimaj kaj malproksimaj, el la plej diversaj regnoj de la mondo, por frate premi al si reciproke la manojn pro la nomo de granda ideo, kiu ĉiujn nin ligas. Mi salutas vin ankaŭ glora lando Francujo kaj bela urbo Bulonjo-sur-Maró, kiuj bonvole oferis gastamon al nia kongreso. ...

Sankta estas por ni la hodiaŭa tago. Modesta estas nia kunveno; la mondo ekstera ne multe scias pri ĝi, kaj la vortoj, kiuj estas parolataj en nia kunveno, ne flugos telegrafe al ĉiuj urboj kaj urbetoj de la mondo; ne kunvenis regnestroj nek ministroj, por ŝanĝi la politikan karton de la mondo; ne brilas luksaj vestoj kaj multego da imponantaj ordenoj en nia salono, ne bruas pafilegoj ĉirkaŭ la modesta domo, en kiu ni troviĝas; sed tra la aero de nia salono flugas misteraj sonoj, sonoj tre mallaŭtaj, ne aŭdeblaj por la orelo, sed senteblaj, por ĉiu animo sentema: ĝi estas la sonoj de io granda, kiu nun naskiĝas. Tra la aero flugas misteraj fantomoj; la okuloj ilin ne vidas, sed la animo ilin sentas: ili estas imagoj de tempo estonta, de tempo tute nova. La fantomoj flugos en la mondon, korpigiĝos kaj potenciĝos, kaj niaj filoj kaj nepoj ilin vidos, ilin sentos kaj ĝuos.

En la plej malproksima antikveco, kiu jam delonge elviŝiĝis el la memoro de la homaro kaj pri kiu nenia historio konservas al ni eĉ la plej malgrandan dokumenton, la homa familio disiĝis, kaj ĝiaj membroj ĉesis kompreni unu la alian. Fratoj, kreitaj ĉiuj laŭ unu modelo, fratoj, kiuj havis ĉiuj egalan korpon, egalan spiriton, egalajn kapablojn, egalan Dion en siaj koroj, fratoj, kiuj devis helpi unu la alian kaj labori kune por la feliĉo kaj gloro de sia familio, – tiuj fratoj fariĝis tute fremdaj unuj al aliaj, disiĝis ŝajne por ĉiam en malamikajn grupetojn, kaj inter ili komenciĝis eterna milito. En la daŭro de multaj miljaroj, en la daŭro de la tuta tempo, kiun la homa historio memoras, tiuj fratoj nur eterne bataladis inter si, kaj ĉia interkompreniĝado inter ili estis absolute neebla. Profetoj kaj poetoj revadis pri ia tre malproksima nebula tempo, en kiu la homoj denove komencos komprenadi unu la alian kaj denove kuniĝos en unu familion; sed kiel pri ia dolĉa fantazio, sed neniu prenis ĝin serioze, neniu kredis pri ĝi.”

L. L. Zamenhof

LA VOJO

Tra densa mallumo briletas la celo,
al kiu kuraĝe ni iras.
Simile al stelo en nokta ĉielo,
al ni la direkton ĝi diras.
Kaj nin ne timigas la noktaj fantomoj,
nek batoj de l' sorto, nek mokoĵ de l' homoj,
ĉar klara kaj rekta kaj tre difinita
ĝi estas la voj' elektita.

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
traboras la monton granitan.
L' espero, l' obstino, kaj la pacienco
- jen estas la signoj, per kies potenco
ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
atingos la celon en gloro.

Ni semas kaj semas, neniam laciĝas,
pri l' tempoj estontaj pensante.
Cent semoj perdiĝas, mil semoj perdiĝas,
- semas kaj semas konstante.

Petőfi Sándor (trad: K.Kalocsay)

FINE DE SEPTEMBRO

Jen floras ankoraŭ la kampo de valo,
kaj verdas ankoraŭ la poplo ĉe font',
sed jam tie, vidu, sub vintra vualo,
sub neĝo kaŝiĝas la supro de mont'.
Jen, en mia koro sub flama radio
de l' suno paradas printempo de jun',
sed griza jam iĝis ĉe mia templo
la nigra hararo: ĝin prujnis aŭtun'.

La floro defalas, la viv' de ni kuras...
Ho, al mia sino, edzin', mia am'!
Ĉu eble vi, kiun nun bruste mi lulas,

"Ho ĉesu!" - mokante la homoj admonas,
- "Ne ĉesu, ne ĉesu!" en kor' al ni sonas:
"Obstine antaŭen La nepoj vin benos,
se vi pacience eltenos".

Se longa sekeco aŭ ventoj subitaj
velkantajn foliojn deŝiras,
ni dankas la venton, kaj, repurigitaj,
ni forton pli freŝan akiras.
Ne mortos jam nia bravega anaro,
ĝin jam ne timigos la vento, nek staro,
obstine ĝi paŝas, provita, hardita,
al cel' unu fojon signita!

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
traboras la monton granitan.
L' espero, l' obstino, kaj la pacienco
- jen estas la signoj, per kies potenco
ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
atingos la celon en gloro.

vin morgaŭ ne ĵetos al tomb' mia jam?
Ho diru, se morto min antaŭ vi prenos,
ĉu min do vi gardos en larva memor',
aŭ am' de junulo vin foje katenos,
ke ĵetu vi nomon mian de vi for?

Se l' vidvovualon de l' frunt' vi deŝiros,
pendigu ĝin al mi sur tomba kolon'
je flago tenebra. Mi por ĝi eliros
noktmeze, ĝin porti al mortregion',
por viŝ' de vizaĝo, humida je ploro
pri via facile forgesa anim',
por vindo de vundo dolora de koro
eĉ tiam amanta, eĉ tie, sen lim'.

L. L. Zamenhof

LA ESPERO

(Himno esperantista)

En la mondon venis nova sento,
tra la mondo iras forta voko.
Perflugiloj de facila vento
nun de loko flugu ĝi al loko!
Ne al glavo sangon soifanta
ĝi la homon tiras familion.
Al la mond' eterne militanta
Ĝi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l' espero
kolektiĝas pacaj batalantoj,
kaj rapide kreskas la afero
per laboro de la Esperantoj.
Forte staras muroj de miljaroj
inter la popoloj dividitaj,
sed dissaltos la obstinaj baroj
per la sankta amo disbatitaj.

Sur neŭtrala lingva fundamento
komprenante unu la alian,
la popoloj faros en konsento
unu grandan rondon familian.
Nia diligenta kolegaro
en laboro paca ne laciĝos,
ĝis la bela sonĝo de l' homaro
por eterna ben' efektiviĝos!

A TÉRKÉP ORDÍTJA RÁNK: EZ MAGYAR PROBLÉMA!

Tanítják a Sorbonne-on, a Saint-Cyrben, a Polytechnique-en s más iskolákban. Mi több: tanulni kezdik itt Párizsban már a pincérek is az eszperantót. Hotelemben két napig Genuába utazó angol legények garázdálkodtak: eszperantósak. Első eset volt, hogy eszperantó láрма miatt nem tudtam aludni. Éjfél után, hazamenőben, elfogott a lépcsőn egyik apostola Zamenhof doktor nyelvének. Másfél óráig magyarázta nekem, hogy micsoda kincs az eszperantó. “La lingvo Esperanto prezentas al la mondo civilizata la sole veran solvon de lingvo internacia.” Ők mentek, hála Istennek, genuai kongresszusukra, de az eszperantó probléma itt maradt. Ez lesz hát okvetlenül az a nemzetközi nyelv, mely lesz? “Simpla, fleksebla, belsona” nyelv az eszperantó. De elég egyszerű-e, elég hajlékony és elég szép zenéjű?

Ha Magyarországon divat volna az intellektuális kultúra, száz tudós írna erről naponként. Mert a világnyelvprobléma olyan magyar probléma, mint a pinty. Tatár idiománkkal ott gunnyasztunk Európa közepén, mint gödörben a süldő nyúl. Rokonatlan, kemény, nehéz a nyelvünk. Ezer éve élünk a tarka népű és nyelvű földön, s a nyelvtalentumunk gyöngé-közepes. Tulipános Hadúr pedig aligha cselekszi meg nekünk azt a csodát, hogy a Szentlelket elküldje. Már csak azért sem, mert a pogány Hadúr a keresztény Szentlélekkel nem atyafi. Ötven év múlva a magyar gyereknek úgy kell születnie, hogy legalább angolul, németül, franciául beszéljen, vagy nagy baj léssen. Azután mindjárt legalább egy szláv nyelvet kell tudnia. Valószínű, hogy japánul is meg kell tanulnia. Nem szólunk arról, hogy az Egyesült Államok angol dialektusának pláne vérében kell lennie. Az olaszok tanítottak bennünket a betűre, s velük még sok bajunk lesz. Az ő nyelvükre is szükségünk van...

Bizony, a jövődő magyar gyerekének alig lesz ideje arra, hogy magyarul is megtanuljon. Mindez pedig nem tréfaszó, de a legkomolyabb valóság. Ötven év múlva akaraton kívül annyira belekerülünk a hadakozó kultúrák útjába, hogy praktikák nélkül elveszünk. Okosság szerint, s ha a gondolkodás betegségünk volna, minden internacionalizmus élén Magyarországnak kellene állnia Európában. A mi életünket csak az internacionalizmus mentheti meg. És a világnyelvprobléma ezért rettenetesen magyar, sőt tulipános probléma. De fogadok akármibe, hogy komoly magyar nem utazott el Genuába az eszperantósok világkongresszusára. Franciaország csak elég előkelő ország, s mégis a legnagyobb százalékát adja az eszperantó kultiválóinak. Mert Franciaországban egészségesen dolgozik az életösztön. Érzi a germánság, szlávtság, angolszászság nagy, kápráztató gyarapodását. Veszi észre, hogy vert hadként nyomul vissza mindenünnen az egykori világbíró francia nyelv. Tehát Franciaország szentül és bölcsen kívánja egy langue seconde megszületését.

